

csak a fizetési napidijai egyházi vagyoniatják meg.

csak a királyi háza és a parlamenti napidijai egyházi vagyoniatják meg.

szesz autonóm... ezen törvény-tisztviselőket, kik hat hónapi

lehetőségekhez még akkor is szankciókkal

k mindazokat, vagy a sajtó-alábüntetéssel tisztviselőket, eltulajdonítéknak és ezek bándó.

ké válasz-tétienül italmat

Roosevelt, az kampány de- ap beszédében arra nézve, setén hatályon tiós törvényt.

em vesz főpolgár-táson

Az amerikai jóváhagyta a választásnak sét. Newyorki hogy a Tam- fogja jelölni, polgármester, Amerika felé, hogy nem lép

ntetésre itél ei szektát, ér- gyalt ma a ko- cija. Az ügy Nicolae kolozs- évvel ezelőtt rőpiratokat s hely a pokait állását dicsőit- gyalazza. t egy néhány t az új val- mai tárgyalá- lent. A dévai 500 lej pénz- gjaít s ugyan brosurát el- gók. A tábla rum itéletét.

repet játszó unának leg- tulnak" 203 vsvár. Küldje kapja. Kér- gyékét.

égsztrájkol a egyik letartóz- et annak ide- e vámsalás a kolozsvári Constantint. otthonról ka- de mintegy ztrájkba kez- magához ven sem pedig a löt.

apjának... da Baro... telés 12

Taxa postala... Szerkesztőség... Cluj-Kolozsvár, Strada Baron L. Pop... Telefon: 9-77. Előfizetési árak... Havonta 110, negyedévre 320, fél- évre 600, egészévre 1200 lej. K... földre: Havonta 1, negyedé- vé 6, egészévre 10 dollár... detések díjszabása szerint. Az "UJ KELET" az erdélyi és bánágt... asidóság egyetlen napilapja. Cik- keink utánnomását csak a for- rás megjelölésével engedjük meg.

CLUJ-OR... 211 e 8... Budapest

UJ KELET

ESZDÓPOLITIKAI NAPILAP

Bérmentetlen leveleket nem fogadunk el. Kéziratok megőrzését nem vállaljuk. Főszerkesztő dr. Marton Ernő, Felelős szerkesztő Jámor Ferenc, Bukaresti szerkesztő: Hátszegi Ernő, Str. Sf. Constantin Nr. 81.
Vasárnap, 1932 okt. 9.
5693. ÉV THISRI 9. XV. ÉVF. 231. SZAM

Jom Kippurim

Szent nap terjeszti szárnyait reánk holnap, jom kippurim, engesztelés napja, jom hadin, itélkezés napja. Engesztelés és itélkezés; ez tartalma a hétfői napnak, amelyet nagy, tisztult érzésekkel kell megünnepelnünk.
Mindenekelőtt vizsgáljuk meg a lezajlott esztendőt a magunk lelkében. Mindenképpen a módosak, vajjon a nehéz, a borzalmasan szűkös hónapokban gondoltak-e az inségésekre, gondoltak és cselekedtek-e sorsuk könnyítésén. Az intelligensek, vajjon kerestek-e módot a káosz tisztulására; a társadalom befolyásos elemei cselekedtek-e abban az irányban, hogy a bajok tartama megrövidüljön.
A magunkbaszállás napjának azonban nem szabad elmúlnia, anélkül, hogy új elhatározások, új akarások ne fakadnának belőle. Az egzisztenciális bizonytalanság korszakát éljük, nem tudjuk, mikor sikklik el a talaj azok alól, akik még ma is biztonságban érzik magukat, nem tudjuk, ki milyen sorsra juthat máról holnapra. Ilyen időkben inkább, mint bármikor, van szükség az összefogásra és arra a sokat hangoztatott szolidaritásra, amely főleg az antiszemiták sajtójában van meg, de a zsidó valóságból nagyon is hiányzik.
Testvéri szívvel boldog áhítatos jom kippuri ünnepet kívánunk.

Munkahaditereg

Ehes disznó makkal álmodik — miről álmodhatna egy szittyába ojtott fiók-Hitler?
Makkról nem álmodhatik, mert bár lelke mélyén még élénk kontaktust tart az ővilággal: izlése már eltávolodott a természet eme igénytelen ajándékától.
Ehése inkább hatalomra, szép asszonyokra és bufelejítő ételekre, italokra irányul.
Am a mai viszonyok között az ilyesmit kissé komplikáltabb megszerezni, mint a régi jó időkben.
Az éhes Hitler-fióka tehát olyasmiről álmodik, ami becses személyét közelebb viszi a célhoz: örök dárídohoz, hatalomhoz, politikai sikerekhez.
Valamikor a zsidó- és munkásirtás volt Gömbös Gyula legmagasabb ideálja.
A változó idők azonban megváltoztatták álmodozásainak tárgyát és jelenleg munka hadsereg felállításáról álmodozik.
A recept nem eredeti: Hitler tökféjéből öröklődött át a magyar globus fasisztáira. Hitlernek nem volt és nem is lesz többé módjában megvalósítani; illő tehát, hogy a dicső eszme legalább Magyarországon állhessen tetést.
A lézengő, éhező munkanélkülieket katonai táborokba akarja gyűjteni Napoleon szemlének magyarországi örököse és eme munkahaditereg élén akar bevonulni a politikai és gazdasági dilettantizmus Pantheonjába.
Elhisszük, hogy néhány agyonsanyargott, öntudatlan zsoldoslelek kötélnék fog állani és besoroztatja magát Gömbös ur "grand armé"-jába.
De a be nem vallott célja mégsem fog sikerülni Gömbös főminiszter urnak. Öntudatos munkás nem fogja a saját bilincseit megkocvácsolni csak azért, hogy ennek a bilincsnek a kulcsa Gömbös zseibe esődjön.
Hogy feladja egyetlen tál romlott len. ezért egész jövődjét, néhány garasért erkölcsi halált haljon a munkahaditereg frontján.
A magyar munkahaditereg csak a Lumpenproletariat munkahaditerege lehet, de nem intelligens és szabadságszerető munkásoké.
Kutya-humanizmus
Humanizmus szélesebb értelemben ember szeretet jelent.
Helyesebben: kellene, hogy jelentsen. A valóságban azonban a humanizmust mindenki szemben gyakorolják, csak éppen emberekkel szemben nem.
Az eszme azonban nem veszett el, még gyakorlati vonatkozásaiban is érvényesül néha.

Titulescu elhagyja genfi posztját, de londoni tisztjét megtartja

Lehetséges, hogy Bukarestbe hívják Titulescut a konfliktus megoldása érdekében

Bucuresti-Bukarest, október 8. Az Adeverul szerint Vaida miniszterelnök magával vitte az uralkodónak azt a minisztertanácsi határozatot, amely szerint a kormány elfogadja Titulescunak a genfi megbízotti tisztségéről való lemondását, de ugyanakkor felkéri a londoni követség vezetésének további vállalására. A lap szerint Mihalache Londonból táviratilag kérte a kormányt, hogy Titulescut hívják

haza és Bukarestben igyekezzenek a konfliktust elsimítani.
A romani őszi hadgyakorlatok egyébként véget értek, a hivatalos kommuniké szerint kitűnő eredménnyel. A csapatok ma délelőtt 11 órakor defiláltak a romani főtéren az uralkodó, Vaida miniszterelnök, a nagyvezérkar és táborkari kar előtt. Délben bankett volt, délután az uralkodó visszautazott Bukarestbe.

Az első amerikai próbaszavazáson Roosevelt győzött

Hoover győzelme esetén a kormány konvertálni fogja az államadósságokat

London, október 8. A newyorki Literaru Digest folyóirat, amely az elnökválasztás előtt próbaszavazást szokott rendezni, ezútal is megszavazta előfizetőit és olvasóit. A próbaszavazáson Hoover megbukott, mert csak 326 ezer szavazatot kapott Roosevelt 415 ezer szavazatával szemben. A lap próbaszavazásai eddig mindig hű képét adták a tényleges hangulatanak.

Hoover újramegválasztásának esetére a kormány konvertálni készül az államadósságokat abból a célból, hogy költségvetési megtakarítást érhesen el. Ötmilliárd dollár névértékű konverziós kölesönkötvény kibocsátását vették tervbe az év végére. Ugy hirtlik, hogy a közönség érdeklődésének fokozása céljából a kibocsátandó kötvényeket mentesíteni fogják mindennemű adó alól.

Az öthatalmi értekezlet időpontjának megállapítására tovább folyik az eszmecsere az angol és francia kormány között

Párizs, október 8. Norman Davis genfi amerikai delegátus tegnap délután Walter Edge párizsi amerikai nagy követ társaságában látogatást tett Herriotnál, amely egy óra hosszat tartott. Politikai körökben úgy tudják, hogy a leszerelési tárgyalások meggyorsításának módjait vitatták meg. Ezzel egyidejűleg a német birodalmi minisztertanács ülésén a londoni konferenciára szóló meghívás ügyében küldendő válasz kérdésével foglalkoz-

tak. A jegyzéket átadták a Berlinben akkreditált angol nagykövetnek. Ugy tudják, hogy a birodalmi kormány kifejezte készségét a meghívás elfogadására s mindössze azt kötötte ki feltételül, hogy Németországnak a konferencián egyenrangúságot kell élveznie a többi hatalmakkal. Egyébként az öthatalmi értekezlet időpontjának megállapítása ügyében tovább folyik az eszmecsere a francia és angol kormányok között.

Ha embernek irányában nem is, de kutyákkal kapcsolatban annál inkább.
Az egyetlen ma érvényben levő humanizmust éppen ezért joggal nevezhetjük el kutya-humanizmusnak.
Angliában például az éhes, tüntető munkanélküliekbe gépfegyverekkel lövetnek bele, de a kutyák életéért egy egész társadalom exponálja magát.
A londoni közegészségügyi bizottság halálra ítélte egy kutyát, mert az megharapott egy postai kézbesítőt.
Nosza lett erre riadalom!
Humanista lelkek, akik előkelő gesztussal dobják ki házukból az éhezőket, akik lelkiismeretfurdalás nélkül lövetnek bele a munkásokba: egyszerre megtalálták a szívüket és akcióba kezdtek a harapós kutya életének megmentéséért.
Ugyanazok a humanisták exponálták magukat a bűnös fajkutya megmentéséért, akik rendszerint képes vonaglással ol-

vassák a politikai és nempolitikai bűnösök akasztásáról szóló h iradásokat s akik erkölcsi felháborodásukban állandóan ügyész után kiáltanak, valahányszor valamilyen emberi megtévelyedés megtorlását szomjaznak.
Nem más és nem több ez, mint a társadalmi képmutatásnak legelfajzottabb és legembertelenebb megnyilvánulása.
Mi is hívei vagyunk az állatvédelemnek, mi is gonoszárnak tartjuk, hogy az állatokat felelőtlenül legyilkolják.
De az állatvédelmet először a hivatásos és előkelő vadászokkal szemben illene gyakorolni, akik legfőbb örömeiket ártatlan mezei és erdei vadak lepuffantásában találják.
Szép dolog a kutya-humanizmus, sőt egyszerűen megható.
Még meghatóbb volna azonban, ha ez a humanizmus olykor emberekkel szemben is érvényesülne.

VILAG TÖKRE

A tízéves mandátum

Írta: dr. Chajm Weizmann

Nem könnyű feladat, amire vállalkoztam: kifejtetni, hogy mit eredményezett, mit hozott és milyen kihatásai voltak a Palesztina-mandátumnak. Mert minden klauzulájával, a mandátum csupán egy keret, egy szerződési forma volt — sokan jogérvényességét is kétségbe vonták, — amelyet előbb tartalommal kellett megtölteni. A mandátum bázisul a Balfour-deklaráció szolgált, amely elismeri a zsidó nép jogát, hogy Palesztinában Nemzeti Otthont építsen fel a maga számára. A mandátum jogi területbe egyesítette a zsidókat, Jewish Agencybe, amelynek két funkciót kellett betöltenie: tanácskoznia kellett a mandatárius hatalommal és — ami sokkal fontosabb, felelősségteljesebb és nehezebb — az építőmunka hordozójának kellett lennie. Tíz esztendő építőmunkája után kiléptünk a kísérletező stádiumából, beléptünk egy normális életbe és egy távolról sem kalandos életet folytatunk.

Egy ország felépítéséhez mindenképp két dolog szükséges: föld és emberek. Be kell vallanom, hogy a mandátum ratifikálása után, szorongás fogta el szívünket arra a gondolatra: honnan fogjuk az emberanyagot venni, amellyel egy országot fel tudunk építeni. Mint oly sokszor a népek történetében és különösen a mi történetünkben: csoda történt. A zsidó nép háboru utáni összeroppanása és annak következményei ellenére, egy új generáció lépett elé, amely felkészülten vállalta a pionírmunkát Palesztinában. A történelem ironiája, hogy éppen az orosz cárizmus és annak hadserege hozta nekünk ezt az embertartalékot. Az orosz hadseregben 600.000 zsidó katonai szolgált, akiket két kategóriába osztott a katonai hatalom. Az egyik kategóriát, mint rohamosztagokat, a legelső tűzvonalba küldték, hogy hamar szabaduljanak tőlük. A másik kategóriát a rajvonal mögött tartották, mert nem bíztak meg benne. Az utóbbihoz tartozó emberek az egyiptomi fronton országutakat, lövészárkokat építettek és ily módon elő voltak képezve a chaluci utra. Oroszország steppéin, Szibéria jégmezőin és más utakon és kerülőkön jöttek Palesztinába. A földművelésben és kertészetben ma már oly messze vagyunk, hogy eredményeinket méltán összehasonlíthatjuk a legfejlettebb európai és amerikai országokéval. A palesztinai lapokban rengeteg apróhirdetés jelenik meg, amelyekben amerikai citrus-ültetvényesek palesztinai zsidókat keresnek, hogy Kaliforniában bevezessék a citrus-ültetvény palesztinai metódusait. Van egy egészséges, erős zsidó parasztságunk, amely a mezőgazdaság minden ágában tevékeny és amely szilárd alapot képez a további fejlődésre. Amikor megkezdődött a kolonizáció, egy család letelepítéséhez és gazdasági függetlenítéséhez 1000 fontra volt szükségünk. Ma ennek az összegnek egy ötödével is kijövünk.
A mezőgazdasági fejlődéssel párhuzamosan halad előre a városi, illetve az ipari és kereskedelem-gazdasági fejlődés. Az utóbbi évtizedben 130.000 zsidó vándorolt be Palesztinába. Ha nyitva állottak volna az ország kapui és határai, kétféle zsidó állott volna készen a palesztinai kivándorlásra Lengyelországban, Romániában és a többi államokban. Meggyőződésem, hogy csak lépésről-lépésre lehet egy országot felépíteni. Nem szabad eljátszanunk egy sánszot, amely egyetlen egyszer adódik

2000 esztendőben. Az elmúlt télen Dél-afrikában jártam, amely oly nagy, hogy Palesztinát mellényzsebébe tűntetheti el. Egyedül Rhodesia hetvenötzör akkora, mint Palesztina. Ott ötven év alatt mindössze 60.000 fehérembert telepítési mű mögött Anglia szervezett telepítési mű mögött Anglia szervezet hatalma állott, emellett a telepítési mozgalom vezérének, aki nem egy bécsi újságíró, sem egy szerény kémikus volt, hanem Cecil Rhodes volt a neve, nem volt szüksége Keren Hajjeszódra, hanem Transvaal hatalmas aranybányái fölött rendelkezett és egy vízben és erdőszégen dúsgazdag országgal volt dolga. Bennünket nem fogadtak tárt karokkal Palesztinában. Azt sem lehet állítani, hogy az angol kormány túlságosan tépte magát miértünk — hogy ne mondjunk többet. Mindazonáltal tíz év alatt kétszer annyi embert telepítettünk le minden hatalom nélkül Palesztinában, mint Rhodesia minden kincsével és hatalmával 50 esztendő alatt. A böcs szakértők álláspontjával szemben, akik az országnak „egy túltömöttségéről” beszélnek, a palesztinai zsidó bevándorlás megerősödése mellett mindinkább újabb és újabb lehetőségek adódnak további bevándorlásokra. A közeli hónapokban megnyílik a haifai nagy kikötő, legkésőbb két esztendőn belül megindul a Pipe Line Mosul-Haifa üzeme. Nem lehetetlen, hogy Haifa 5—10 éven belül olyan kikötő várossá fejlődjék, amely kétségessé teheti Alexandria prioritását. Haifa egy messzenyúló, ma még teljesen kiaknázatlan és fejletlen terület, amely azonban fejlődni fog. És Haifa mögött áll az Emek ki-tünő „Hintergrund”-ja, kolonizációs tevékenységünk főcentruma. Öt-hat esztendőn belül nagyváros lesz Haifa, nagyváros egy zsidó parasztsággal lakott erős háttérrel. Már ma is zsidó földön és zsidó falvakon keresztül utaznak át a Jordán-menti Tiberiástól a tenger melléki Haifaig.

A zsidók és az arabok között létezik egy feszültség. A munka és a jó zsidó név érdekében törekedünk kell arra, hogy ez a feszültség alább hagyjon. Kedvező jeleket láthatunk erre a gazdaságban. Ha ugyanugy, mint eddig sikerül ezt a vonalat betartani, lassan és szilárdan továbbvinni, úgy meg lesz szűnnie az antagonizmusnak, ha pedig ehhez a politikai helyzet is megjavul és Londonban olyan kormány fog állni, amely nem Passieldeket fog a gyarmatiügyi minisztériumba helyezni, ha Palesztinában olyan közigazgatást fogunk találni, amelyek élén nem Chancellor-féle főkormányzó fog állni, szóval olyan politika mellett, amely megértést tud tanúsítani a mi építőmunkánk iránt, ha nem is fog rögtön a nyakunkba borul. Ha a helyzet nem rosszabbodik, a következő négy esztendőben évi 10.000 zsidó bevándorlóra számíthatunk. Azt hiszem, hogy ha még 40—50.000 embert hozunk az országba, a természetes szaporodás figyelembevételével, biztosítva leszünk minden támadás elől. A biztonságunk azonban zsidó rendőrkön, vagy angol bajonetten kell állania, hanem a mi rendíthetetlen erősségünkön és szilárdságunkon. Az a nap, amelyen az angol hadsereg el fogja hagyni Palesztinát, számomra az a nap lesz, amelytől kezdve Nemzeti Otthonunk biztosabb alapokon fog állani.

Azok, akik pénzeiket a londoni és a newyorki tőzsdén veszítették el, megmaradt pénzüket Palesztinába helyezhetik. A palesztinai börzén — amely nem létezik — hausse uralkodik. Mi azonban nem a napi konjunkturával számolunk, mi lassan és türelmesen építünk, egy téglát a másikra rakunk, egy falat a másik után építünk. Fokozatosan és folytonosan nő a Zsidó Nemzeti Otthon.

Palesztina zsidó teljesítmény a gyökér től csucsig. Ezért érdekli inkább a világot Palesztina 200.000 zsidójának sorsa, mint Newyork 2 millió zsidójáé.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKE:
HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

Select Mozgó

Általános közkívánatra bemutatja matiné előadás kretében vasárnap d. e. 10 és 1/2 órai kezdettel

TARZAN, A MAJOMEMBER

csodás **Jonny Weissmüller** filmet

Monopol Metro-Goldwyn.

Coty az Atlanti óceántól a Feketetengerig huzódó hajózási csatorna kiépítésével akarja megoldani a válságot

Párizs, október 8. Coty lapjaiban az európai munkanélküliség enyhítésére öt-éves tervet közöl, melyben jelentős szerepet kapott az Atlanti óceántól a Fekete tengerig terjedő hajózási csatorna kiépítése. A négyezer kilométeres víziútból, amely a Loire-torkolatból indulna ki és

Constanzába érne véget háromnegyed-rész a hajózható Dunával s a rendelkezésre álló és felhasználható csatornákkal már rendelkezésre áll. Coty szerint a hajózható csatorna a szállítási költségeket a jelenlegiek egyötöd részével olcsóbbá tenné Európában.

Világforradalom és világháború szakadéka között táncol Európa hajója

Bázel, október 8. Most tartották meg a harmadik páneurópai kongresszust. A kongresszuson huszonhat európai állam hatszáz képviselője vett részt. Az első ülésen a svájci szövetségi tanács és kanton nevében dr. Ludwig bázei kormányelnök üdvözölte a kongresszust. A megnyitó beszédet gróf Coudenhove Kalergi, a páneurópai mozgalom megindítója tartotta.

— Európát — mondta a páneurópai mozgalom vezetője — két halálos veszély fenyegeti: a világforradalom és a világ-

háború. Stalin készíti elő az egész világra kiterjedő polgárháborút, Hitler készíti elő a népek háborúját. A kettős veszedelem ellen csak a szociális és a nemzeti biztonság, az európai összefogás politikájával lehet védekezni. Mi a magunk részéről el vagyunk tökélyre arra, hogy ezt a küzdelmet felvesszük, ha lehet, az egyes országok kormányaival, ha nem, a kormányok nélkül is. Tisztában vagyunk azzal, hogy a pártokkal és a kormányokkal ellentétben mindegyik nép a békét és a nyugodt munkát keresi.

DEUTSCH POSTTÖÁRUHÁZ

Oradea (Nagyvárad), Str. A. Iancu (Kossuth-u.) 1. - Fekete Sas-palota

Hogy lehet olcsón jól ruházkodni?

Ez jut eszünkbe, ha a közelgő őszi és téli időnyre gondolunk. Ebben kíván segítségünkre lenni a Deutsch Posttöáruháza, hol az elismert legjobb minőségű, szebbnél-szebb legújabb divatu szöveteknek árait úgy szabták meg, hogy a rossz gazdasági viszonyok dacára

Jó minőségű és nem divatból kiment régi partlárut

u. m.: férfiföltöny, felöltő, átmeneti férfi és női kabát, csikos- és sportnadrág, bundahuzat, rövidkabát, szintartó és fekete árúk, angol kosztümszövetek, papi és egyenruha anyagok, biliárdposztó és bélésárut legnagyobb választékban kevés pénzért vásárolhat.

Angolszövet gyártmányokon kívül legjobb kül- és belföldi márkás posztógyárak közvetlen raktára.

Elvünk: Jót, olcsón! Tegyen nálunk próbavásárlást! Biztosan meg lesz elégedve! Cégünket Ön is fogja másnak ajánlani, mint annyi sok régi vevőnk.

Önök is érdeke, hogy nálunk vásároljon. Várjuk sz. látogatását.

Teljes tisztelettel:

Deutsch posttöáruháza

Oradea

Cégünket ne tévessze össze!
Címre kérjük ügyelni!

Oradea, Str. A. Iancu (v. Kossuth -u.) 1. - Fekete Sas-palota

Siráda Memorandum
Déri 3.

gallér és bunda
modellje

elismert

Márka

elegáns
kivitel és
olcsó
árak

— A Népszövetség — mondta beszéde további folyamán a páneurópai mozgalom vezére — képtelen arra, hogy a békét biztosítsa. A népek biztonságának és a népek közötti egyenlőségnek kérdését csak közös munkával lehet megoldani. Pán-Európa nélkül technikailag is lehetetlen Európa újrafelépítését végrehajtani. A világon már kialakult, vagy kialakulóban van négy nagy világhatalom, az amerikai Egyesült Államok, a brit világbirodalom, az indiai népek egysége és az ázsiai sár-gák népszövetsége. Ezekkel szemben az egységtől még mindig távolálló Európa szakadozottsága valóságos anakronizmus. Európa szívében is van egy erkölcsi nagy hatalom, a három népet példás egységben összefogó Svájc, amely mintaul szolgálhat az európai egység megszervezése számára. Ha mindezt az európai népek nem veszik tudomásul — végezte beszédét Coudenhove Kalergi —, akkor az öket fenyegető két nagy veszedelem, a világforradalom és a világháború elől nincsen mentés.

A kongresszussal egyidejűleg a páneurópai mozgalom titkársága Európa politikai testületeihez és sajtójához felhívást küldött szét, melyben bejelenti, hogy nemzetközi páneurópai pártot alapít és ennek a pártnak a programját röviden közli. A program az európai népektől egymás szuverenitásának kölcsönös garantálását, a békeszerződések revízióját, európai kötelező döntőbírószéket és európai katonai szövetséget kíván közös vezérkarral, közös légi flottával, a békének és az egyenlő leszerelésnek biztosítására. Kívánja ezenkívül a program az európai közös békepolitikát az Európán kívüli államokkal szemben, a részvételt az összes kontinenseket összefogó Népszövetség munkájában, a barátságos együttműködést a brit birodalommal, az összes háborus adósságok törlesztését, a semlegesítést az Európán kívül fekvő államok közötti konfliktusokban és az európai Monroe-doktrínát. Gazdasági szempontból a páneurópai program európai vámelegységét kíván a fennálló vámhatárok fokozatos, gyors leépítésével, az európai mezőgazdaság és ipar érdekében létrehozott közös európai vámhatárt, valamint az európai piac tervszerű megszervezését s a közös európai pénzgazdálkodást. Végül pedig harca szolítja fel a páneurópai kongresszus programja a mozgalom híveit a háborus politika, a fegyverkezési verseny, a nemzeti elnyomás, idegen nemzetek gyalázása ellen, a nyomor, a munkanélküliség, a pénzuralom, a kommunizmus, a korrupció, a demagógia és végül a XIX. századnak korunkra is kiható materializmusa ellen.

Fogorvosi rendelő

10 évi legjobb prakszissal elköltözés miatt azonnal átadó Oradeán. Érdeklődők: „Fogorvos” címre Rimanóczy-szállodába írjanak.

HIDEGENYV

(Furnier-Kaltleim) szavatolt vizálló minőségben direkt gyári lerakat:

Uilmann József és Fia
vegyi-import Oradea. Telefon 6-77.

Madgea külföldi

Bucuresti-Buka Kelet tud.) A való gazdasági egyik válságba Vaida-kormányt, pes a helyzetet a a hír terjedt el a mány be is nyu hír megfelelt a minisztertanács te el Vaida Sám uralkodóhoz, hogy lemondását és ké valamelyes form Ugylátszik azonb mondatát egyelő egyebek között a mincs, aki átveg terhes és sulyos kék.

Három kérdés amelyekből a koalíció a következők a minisztertanács gondolatát. A három kérdés:

1. Titulescu
2. A kincstár
3. A genfi pészakadása.

Vizsgáljuk meg ez a három kérdés Midón Titulescu ján nyilvánosságra len intézett, megd közatát, az első szott, hogy azonná mány el fogja fog mondatát. Ugy h dor szabadkezet k tól. Ugylátszik a nem felelt meg a november elejére sát nem fogadta e körében remélték, sikerül a román ban megtartani. M nappal ezelőtt k mány — ismerve fescuval szemben megtiltotta neki, h

Mihal

lete T

Mihalache mégis városba, felkereste zett rábeszélési len sára. Az eredmény zett a külügymin Titulescu megújít pedig azonnali érv a kormány ezen tá elfogadja s ebben felelősséget, hogy a román diplomá maga vonja le a k

Honna

fizetés

Következne a má helyzete. Mirones maga is kénytelen rában, hogy a kő vonta 600 millió le dos költségvetési e (Argetoianu „hősie vetéséről van szó), az év végéig, mi 11 milliárd lejes hí évi budget. Az, am folyik, csak a had a külföldi tartazás A tisztviselőket és mult négy hónap vételekből fizették bevételi források pillanatban még n hogy októberben m ket és nyugdíjakat szólva arról, hogy semilyen fedezet n

A genfi Itt kapcsolódik helyzet a harmadik gyalások sikertelen

Sulyos események előtt a román belpolitikai élet

Vaida Sándor Romanban ismét felajánlotta az uralkodónak a kormány lemondását

A kormány még nem tudja, miből fogja októberben kifizetni a tisztviselőket és nyugdíjasokat. A Népszövetséggel megszakadtak a tárgyalások

Madgearu Londonba utazott, hogy közvetlenül tárgyaljon a külföldi hitelezőkkel

Bucuresti-Bukarest, október 8. (Az Uj Kelet tud.) A nap-nap után sulyosabbá váló gazdasági és pénzügyi nehézségek egyik válságból a másikba lendítik a Vaida-kormányt, amely egyre kevésbé képes a helyzetet uralni. Szombat délben az a hír terjedt el Kolozsváron, hogy a kormány be is nyújtotta lemondását. Ez a hír megfelelt a valóságnak: a legutóbbi minisztertanács azzal a marsrutával küldte el Vaida Sándort a Romanban időző uralkodóhoz, hogy ajánlja fel a kabinet lemondását és kéri a politikai válságnak valamelyes formájában való megoldását. Ugylátszik azonban, hogy a király a lemondást egyelőre nem fogadta el — egybeként azért, mert pillanatnyilag nincs, aki átvegye a jelenlegi kormány terhes és sulyos felelősségével járó örökét.

Három sulyos baj

Három kérdés szerepel a napirenden, amelyekből a kormány nem képes megtalálni a kivezető utat s amelyek megérelték a minisztertanácsban a lemondás gondolatát. A három kérdés:

1. Titulescu lemondása.
2. A kincstár katasztrófális helyzete.
3. A genfi pénzügyi tárgyalások megszakadása.

Vizsgáljuk meg, hogy mennyire hat ki ez a három kérdés a kormány pozíciójára. Midőn Titulescu a Reuter-ügynökség útján nyilvánosságra hozta a kormány ellen intézett, megdöbbentő tartalmu nyilatkozatát, az első pillanatban úgy látszott, hogy azonnali szankcióképpen a kormány el fogja fogadni a londoni követ lemondását. Ugy hírlett, hogy Vaida Sándor szabadekezet kapott erre az uralkodótól. Ugylátszik azonban, hogy ez a hír nem felelt meg a valóságnak. Titulescu november elsejére bejelentette lemondását nem fogadta el a kormány, amelynek körében remélték, hogy a londoni követet sikerül a román diplomácia szolgálatában megtartani. Midőn Mihalache néhány nappal ezelőtt külföldre utazott, a kormány — ismerve a belügyminiszter Titulescuval szemben táplált szimpátiáit — megtiltotta neki, hogy Londonba menjen.

Mihalache hasztalan kísérlete Titulescunál

Mihalache mégis elment az angol fővárosba, felkereste Titulescut és igyekezett rábeszélni lemondásának visszavonására. Az eredmény: tegnap távirat érkezett a külügyminisztériumba, amelyben Titulescu megújítja lemondását, még pedig azonnali érvénnyel. Mitévő legyen a kormány ezen távirattal szemben? Vagy elfogadja s ebben az esetben viseli annak felelősségét, hogy Titulescut eltávolította a román diplomáciából — vagy pedig maga vonja le a konzekvenciákat.

Honnan fogják folyósítani a fizetéseket?

Következne a második pont, a kincstár helyzete. Mironescu pénzügyminiszter maga is kénytelen volt elismerni a kamarában, hogy a költségvetési deficit havonta 600 millió lejre rug. A 26 milliárdos költségvetési előirányzattal szemben (Argetoianu „hősiesen” redukált költségvetéséről van szó), nem folyhat be több az év végéig, mint 15 milliárd. Vagyis 11 milliárd lejes hiánnyal zárult az 1932. évi budget. Az, ami az államkasszába befolyik, csak a hadsereg szükségleteit és a külföldi tartozások törlesztését fedezi. A tisztviselőket és nyugdíjasokat az elmúlt négy hónapban a rendkívüli bevételekből fizették ki. Am a rendkívüli bevételi források bedugultak. Ebben a pillanatban még nem tudja a kormány, hogy októberben miből fogja a fizetéseket és nyugdíjakat folyósítani. Nem is szólva arról, hogy az anyagi kiadásokra semmilyen fedezet nincs.

A genfi tárgyalások kudarcát itt kapcsolódik bele a költségvetési helyzetet a harmadik pontba, a genfi tárgyalások sikertelenségébe. A kormány

ugy képzelte, hogy a Népszövetség lehetővé fogja tenni a külföldi hitelezőknek a két stabilizációs kölcsön kamatainak leszállítását és a törlesztés öt évre való elhalasztását. Néhány milliárdot lehetett volna így megtakarítani, ami három-négy hónapra megkönnyítette volna a helyzetet. Am Genfben azonnal felvetették az ellenőrzés problémáját, a kormány pedig nem talált egy olyan módszert, amely mellett ez az ellenőrzés nem volna sértő Románia méltóságára. Két lehetőség elé került a kormány: vagy lemond a Népszövetséggel való együttműködésről és egyszerűen felfüggeszti a külföldi tartozások fizetéseit. Ebben az esetben azonnal restabilizálnia kell a lejt, ami infláció útján való elértéktelenséget jelent. Vagy pedig elfogadja Genf álláspontját, amely egészen világos. Románia külföldi kölcsönjegyzoit nem hajlandók hozzájárulni a kamatok redukálásához és a törlesztések elhalasztásához, míg szigorú kontroll alá nem helyezik a fizetési képzettségére hivatkozó állam pénzügyi gazdálkodását.

Mind a két eshetőség óriási áldozatokkal jár. Az első eshetőség, vagyis a restabilizálás maga után vonhatja Románia teljes pénzügyi összeomlását. A második egyértelmű a pénzügyi függetlenség teljes feladásával.

Melyik utat választja a kormány?

Egyelőre úgy döntöttek Bukarestben, hogy megkísérik a Genf által ajánlott takarékosági intézkedéseket keresztülvinni — Népszövetség közbejötté nélkül. Közlebről sor kerül tehát a tisztviselői fizetések és nyugdíjak újabb leszállítására. A külföldi tartozások fizetésének felfüggesztését megpróbálják a hitelezőkkel közvetlenül kiharcolni. Eppen ezért Madgearu és Lugosanu a népszövetségi tárgyalások megszakítása után Párizsba utaztak, hogy a hitelezőkkel kontaktusba lépjenek. Románia két delegátusa ismeretesen elfogadásra ajánlotta a kormánynak a genfi egyezményt. A minisztertanács elutasító határozata ilyenformán Madgearu és Lugosanu dezavválását jelentette. A két politikus emiatt le is mondott megbízatásáról, sőt úgy hírlik, hogy

Maniu és Mironescu a konverzió gyors-tempóju megszavazására sürgetik a szenátust,

de a szenátus nem hagyja magát iktató hivataliá degradálni

Bucuresti-Bukarest, október 8. A szenátus pénzügyi bizottsága tegnap kezdte tárgyalni a konverziós javaslatot. Mironescu pénzügyminiszter megjelent az ülésen és arra kérte a bizottság tagjait, végezzenek sürgősen a javaslat és lehetőleg ne nyujtsanak be módosításokat, amelyeket amugysem fogadhat el.

Potârca, a pénzügyi bizottság elnöke, aki tudvalevően Junian hive, tiltakozott a pénzügyminiszter szavai ellen és kijelentette, hogy nem engedi a szenátust egyszerű iktatóhivataliá lesüllyeszteni.

Az ülés további során számos módosító javaslatot indítványoztak, amelyeket Mironescu sorra elutasított. Délután folytat-

ták a tanácskozást. A pénzügyminiszter ez alkalommal nem vett részt az ülésen, de megjelent Maniu Gyula, aki apellált a bizottsági tagokra, tegyék lehetővé a parlamenti ülésszak mielőbbi bezárását. A bizottság tegnap mégsem fejezte be a javaslat teljes megvitatását és azt ma délután folytatja.

Gömbös Magyarországon kísérletezik a „Harmadik Birodalommal“

Magyarország új fasiszta kormánya munkahadsereggel szeretné megoldani a munkanélküliséget és letörni a szakszervezeteket

Budapest, október 8. A Gömbös-kormány tegnap került nyilvánosságra a legnagyobb szabásu terveze, amelylyel véglegesen meg akarják oldani a munkanélküliség kérdését, de egyuttal végleges csapást akarnak mérni a munkásszervezetekre és egy bevezetendő általános titkos választójog esetére megfelelő munkástömeget akarnak előkészíteni a mindenkori kormány politikája számára.

A tervet Márton Ferenc képviselő dolgozta ki, akit nemsokára belügyi államtitkárrá fognak kinevezni. A terv lényege az, hogy mindenki, akinek nincs munkája, beléphet az úgynevezett munkahadseregbe. Ez a nemzeti munkahadsereg katonaféle munkasalakulat lesz, melyet a köz tartozik eltartani. A munkahadseregbe ugyanugy, mint a rendes hadseregbe csak bizonyos korhatárt betöltött, de még bizonyos korhatárt el nem ért munkások léphetnek be. Fölvesznek a munkahadseregbe mindenféle foglalkozásu munkást és a belépés semmiféle más kikötéshez nincs kötve, mint ahhoz, hogy a munkakatoná ne legyen tagja semmiféle szakszervezetnek.

Szervezett munkást nem vesznek fel és ha a szakszervezeti tag mégis nemzeti munkakatonára akar lenni, úgy ki kell lépnie a szakszervezetből.

A nemzeti munkahadsereg ugyanugy lesz megszervezve, mint a katonaság. Szerszámot, ruhát, lakást, ételmezést kapnak, valami csekély pénzösszeget is és katonai szolgálat helyett munkaszolgálatot tartoznak végezni. Ezekkel a munkakatonákkal nagy közmunkákat akarnak elvégeztetni, de végezhet a munkahadsereg magánmunkálatokat is.

Természetes, hogy a munkahadsereg föllállítása és munkabálpése a munkabéreket még a mainál lejjebb fogja szorítani, aminek az lesz az eredménye, hogy a munkás másképp nem fog tudni megélni, csak ha tagja lesz a munkahadseregnek.

Ennek a tervnek a katonai jellegét az adja meg, hogy a munkahadseregben való szolgálat mindenki számára kötelező lesz.

azonban ugyanugy, mint valamikor a katonai szolgálatot, pénzzel ezt is meg lehet váltani.

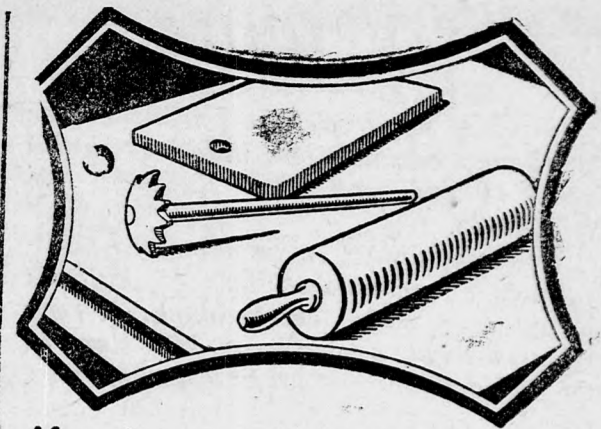
A kormány ezzel a tervvel próbálja megoldani a munkanélküliség tervét, egyben olyan nagyszabásu országátformáló munkákat és építkezéseket akar elvégezni, mint amelyeket Mussolini óta Olaszországban végeztek.

A munkahadsereg föllállítása természetesen letörni a szakszervezetek hatalmát, sulyos csapást fog mérni a szociáldemokrata pártra és azonkívül lehetetlen né fog tenni minden munkásmegmozdulást, egyben a Gömbös által beígért általános titkos választójog bevezetése esetére biztosítva lesznek a kormány számára a munkásszavazatok is.

Ujabb véres munkanélküli tüntetés volt Belfastban

London, október 8. Belfastban ujabb munkanélküli csoportok hatoltak be a belvárosba, ahol kirakati üvegeket törtek be és fosztogattak az üzletekben. A helyzet olyan veszedelmesre fordult, hogy gép-

fegyverekkel felszerelt páncélos gépkocsikat vezényeltek a tömeg közé és ugyanekkor más oldalról lovasrendőrttek söpört végig a tömegen. Hatvan sebesültet kórházba kellett szállítani.

Konyhaasztalt és minden

konyhaszert
VIM könnyűséggel
tisztít!

VIM
mindent tisztít

Lugosanu a nemzeti parasztpártból is kilép.

Ezek a hírek tulzottnak bizonyultak. Madgearu és Lugosanu, bár kétségtelesen megbántva érzik magukat, egyelőre teljesítik kötelességüket. Más lapra tartozik azután a kormány helyzete. Bukarestben tegnap az a hír járta, hogy Vaida helyét Mironescu foglalja el, aki hajlandó magára vállalni a genfi egyezmény aláírásának ódiáját. Ez a hír utóbb nem nyert megerősítést. Csak annyi bizonyos, hogy a belpolitikai élet komoly események előtt áll s a közeljövöben előreláthatólag nagy változások fognak bekövetkezni.

3. Október 9. Strada Memorandum... elismert... Márka... mondta beszéde... európai mozgalom... a, hogy a békét biz... onságának és a né... nek kérdését csak... megoldani. Pán... railag is lehetetlen... végrehajtani. A... vagy kialakulóban... atalom, az amerikai... rit világbirodalom... e és az ázsiai sár... zekkel szemben az... g távolálló Európa... gos anakronizmus... t egy erkölcsi nagy... t példás egységben... mintául szolgál... megszervezése szá... európai népek nem... végezte beszédét... akkor az öket fe... edelem, a világfor... oru elől nincsen... videjüleg a páns... rsága Európa po... sajtójához felhí... en bejelenti, hogy... pártot alapít és... rogramját röviden... ópai népektől egy... ölesönös garantá... k revízióját, euró... got és európai ka... közös vezérkar... a békének és az... biztosítására. K... am az európai kö... Európán kívülálló... a részvételt az... zefogó Népszöve... rátságos együtt... ommal, az összes... ését, a semleges... l fekvő államok... és az európai... sági szempontból... európai vámegysé... mhatárok fokozá... z európai mező... ben létrehozott... rt, valamint az... megszervezését s... séget. Végül pe... páneurópai kong... zgalom híveit a... gyverkezési ver... s, idegen nemze... tomor, a munka... a kommuniz... agógia és végül... nkra is kiható.

Endelő... ssal elköltözés... adeán. Erdeklő... imanóczy-szálló... NYV... volt vizálló mi... ri lerakat:... és Fia... telefon 6-77.

Kol nidre

A világ négy sarkáról, ezer és ezer zsinagóga csarnokából, millió és millió zsidó lelkéből zug fel a Kol-nidre ősi melódiája.

Félelem, áhitat és istenkeresés szállja meg az embereket. Furcsa, különös napja ez a zsidó esztendőnek. Csupa ellentmondás, csupa harc, küzdelem és vergődés a mi mindenkor esztendőnk, minden egyes napjával, minden egyes órájával: galuth, galuth, galuth. Ami nemcsak hontalanságot, nemcsak elnyomatást és szétszóratást jelent, hanem ezer és ezer bajt, fekélyt és kiütést népiünk hányatott testén. A széthuzás, az egyenlenség, az ellentétes, egymás utjait keresztező önző sorskeresés a galuth kétségbejítő labirintusában. — Mind, mind a mi életünk vonása. Ezen a félelmetes napon azonban egyetlen gondolatba, egyetlen érzésbe forrad a szétszórt nép 17 millió lelke. Ugyanaz az érzés, ugyanaz a gondolat, ugyanaz a melódiá hullámozik át az egész világon: Newyorktól Jeruzsálemig és Montevideótól Rigáig. Kol-nidre!

Egy egész esztendőn keresztül, egymástól mérföldnyi fizikai és lelki távolságokban éljük hányatott életünket, gonderhes napjainkat, örökös hajszoltágban, a mindennapiért való verejtékes töretésben, egyedüli magunkra koncentrált gondolatokban vergődünk át egyik napról a másikra. És sohasem jut eszünkbe, hogy tulajdonképpen: egyek vagyunk. Zsidók, testvérek, ugyanannak a népek a fiai, ugyanannak a nemzetnek a gyermekei és ugyanaz a sorsunk mindenütt a világon. A közös sorsral való hétköznapi viaskodásunkban idegenek vagyunk. Egy egész esztendőben nem jut el a gondolatunk egymásig. De Tisri 10-ik napjának előestéjén, amikor felbug a Kol-nidre muzsikája, egy varázsütemre megfordul a zsidó világ és az egész esztendőben idegen emberek milliói: egy családba olvadnak. Egymásba nélnék a tekintetünk, egyesülnek az érzéseink... Kol-nidre!

Nagy család, de egy család vagyunk ezen a napon. Am ehad! Egy nép. És ha egy egész esztendő minden egyes napja ennek fogadását mutatja, ez a nap a maga hatalmas átfogó erejével mindennél súlyosabb és hatalmasabb dokumentumát adja ennek az évezredes történelmi valóságnak. „Wir sind ein Volk, — ein Volk!“ — mondotta Herzl, nem is mondotta: kiáltotta, mert szavát és kinevették, örültek apostrofálták. Pedig mily egyszerű, mily világos és igaz volt ez. Ma már értjük, ma már érezzük, százszoros erővel, nyomasztó sullyal — mindannyian...

Az elmúlt esztendő a maga viharos hullámzásával, megrázkódtatásaival és verejtékes tanulságaival mindennél be-szédesebben adta tudunkra, hogy ugyanaz a sorsunk és ugyanaz az életfeladatunk mindenütt, ahol élünk.

Vajha az idej Kol-nidre felsíró éneke ne csak pillanatnyi felelőssége legyen a még mindig tudatalatti csadádi együttérzésnek, amely 24 óra megszokászerű engesztelődése után nyomtalanul fut vissza a tudatalatti rejtekeibe, hanem tudatos, céltudatos kimutatása a szétszórt nép nagy, mindent átfogó egy-ségének, a nagy népi egység törhetetlen öserejének. „Salom, salom lörachok, völakarov“ — Béka, béka a távoliaknak és a közelieknek, — így szól a próféta Jom-kipur napján és ebben inkarnálódik a zsidó eszme ősi lényege. Béka a távoliaknak, béka a népeknek, az egész emberiségnek, — és béka Israel minden gyermekének. Legyen ez a nap a

Ügyvédi határidő napló 1933 Lepage-nál Kvár

NYOMBAN rendelve 300 lej, később 400 lej utánvétellel, vagy előfizetve franko.

megbékülés, a nagy kiengesztelődés, a nagy egymásraismerés és összefogás diadalmas ünnepe, amely lemossa ró-lunk a múlt tévelygéseinek, hiábavalóságainak, esztelen széthuzásainak minden salakját, amelyből megtisztulva emelkedik ki a zsidó néplelek, új élet-igenléssel és új akarásokkal. Ebben

az együttes érzésben, a népi sorsközös-ségnek eme összefogó áhitatával csendül fel a világ négy sarkán a Kol-nidre ősi melódiája és ezzel a hatalmas, mindent átfogó életerővel tör-jön fel az engesztelődés csúcán, 17 millió zsidó lelkéből: Lósana haba bö. Jerusolajim! (d. h.)

Az „Orbis“ iroda színházi és divatrevü hete Budapestén

A legolcsóbb filléres gyors Budapestre. Indulás november 10-én, visszaérkezés november 16-án

Az „Orbis“ nemzetközi utazási iroda Kolozsváron figyelembe véve a közön-ség óhaját, a legolcsóbb áron az egyéni luxus utazások színvonalán álló társas-kirándulásokat rendez. November tize-dikén indítja Budapestre első filléres vonatát, amely kényelem tekintetében bátran nevezhető luxusvonatnak is.

November tizedikén

kezdődik a nagy színházi és divat-szezon Budapestén. Egymásután fog-nak lezajlani a színházi premierek és a legelőkelőbb divatszalonok bemutatói. Miután az „Orbis“ iroda célkitűzéseit nem irányítják csupán üzleti szempon-tok, ezért a jelzett társasutazásra az alábbi páratlan kedvezményeket jelenti be:

690 lejért

a következőket nyújtja a társasutazás résztvevőinek:

1. Kolozsvárról Budapestre oda és visszautazás, kényelmes gyorsvonati

sebességgel futó Pulmann-kocsikon.

2. Magyar vizum.

3. Ingyenes részvétel zenés tea és táncelőadással egybekötött női és férfi divatrevü bemutatóján. Az őszi és téli párizsi divatújítások fölvonulása.

4. Luxuskarokon körséta Budapest világvárosi éjszakájának megtekinté-sére.

Mind ezt a Kolozsvárról indulóknak 690 lejért, a Nagyváradról indulóknak 475 lejért nyújtja az Orbis iroda.

Továbbá az ott tartózkodás alatt 60 százalékos jegykedvezményt nyújt a legelőkelőbb budapesti színházakban, valamint elsőrangú szállodákban és pensiókban további páratlan kedvez-ményeket.

Ne siessen tehát Budapestre, várjon a november 10-én induló Orbis vonatra. vegye igénybe a fenti páratlan kedvez-ményeket.

Jelentkezni lehet lapunk kiadóhivata-lában 1932 október 28-ig.

Október 30-án ül össze Kolozsváron az Aviva-Barisszia IX. Jom-Hahitachdutja

Uj szervezeti és ideológiai alapokra helyezik az ifjusági organizációt

Cluj-Kolozsvár, október 8. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Nemcsak az ifju-sági, de az egész erdélyi cionista moz-galom fejlődésében fordulópontot fog jelenteni az Aviva-Barisszia szervezet ez évi konferenciája, amely október 30-án ül össze Kolozsváron. Ez a Jom-Hahitachdut nemcsak a szervezet köz-pontjának áthelyezéséről lesz hivatva dönteni, hanem háromot irányba és gyakorlati utra kell hogy terelje azokat az áramlatokat, amelyek a szerve-zet csoportjain belül indultak meg az ifjusági alakulat ideológiai és organi-zatórikus ujjáépítésére vonatkozólag. Az Aviva-Barisszia szervezete nyolc esztendő erőteljes cionista munkája után a leszűrt tapasztalatokat az új zsidó általános helyzetnek megfelelő formában akarja önteni.

Ez a feladata a IX. Jom-Hahitachdut-nak, amely nemcsak helyi jellegű rend-szerváltozást, hanem gyökeres reorgani-zációt és ujjáalakulást fog hozni a szerve-zet életének minden ágában. Eppen ezért érthető az a lázas érdeklődés, amely egyrészt a Hitchabrutok, más-részt az erdélyi cionizmus vezető körei részéről nyilvánul meg a Jom-Hahitach-dut iránt. Különösen élénk érdeklődést vált ki a marosvásárhelyi Aviva-Barisszia javaslata, amely kizárólagos chalur-program elfogadtatását követeli. De az aradi, a kolozsvári és dévai Hitchabrutok is kialakult koncepció-val indulnak a Jom-Hahitachdutra a szervezet ujjáépítése kérdésében. Eleven, sőt viharos konferenciának ígérkezik az idej Jom-Hahitachduth. De ünnepélyes és nívós kereteivel is ki-emelkedő eseménye lesz ez a konferen-cia az erdélyi zsidó ifjusági életnek. A Jom-Hahitachdut programját az alábbiakban közöljük:

Vasárnap d. e. fél 11 órakor ünne-pélyes megnyitó az Iparkamara disz-termébe:

1. Tihanyi Dezsó, a Hitachdut Aviva-Barisszia rosrisonjának megnyitó be-széde.
2. Hatóságok és testületek üdvözlése.
3. Hirsch Simon: Halottak emlé-

kezete.

4. Kasztner Ernő palesztinai uti-beszámolója.

5. Dr. Fischer Tivadar az E. Zsi. N. Sz. díszelnökének ünnepi előadása: A zsidó ifjuság útja és a modern eszme-áramlatok.

6. Hatikvah.

Vasárnap d. u. fél 4-kor a neológ hitközség iskolatermében veszik kezde-tüket az érdelemes tárgyalások:

1. Igazoló bizottság jelentése, a kon-ferencia tisztikarának megválasztása.
2. A Hitachdut rosrisonjának szerve-zeti jelentése.
3. Vita a szervezeti jelentés fölött, felmentvény megadása.
4. Szervezeti és ideológiai referátum: Kasztner Rezső (Kolozsvár).
5. Kultur, nevelésügyi és sajtó refe-rátum: Katz László (Kolozsvár).
6. Hebraizáció és Palesztina referá-tum: Halmos László (Marosvásárhely).
7. Általános vita az elhangzott refe-rátumok fölött.

Vasárnap este 10 órakor műsoros estély.

Hétfőn d. e. fél 10 órakor:

1. Birjon és Nachwudes-referátum: Danzig Hillél (Kolozsvár).
2. Aviva szervezeti referátum: Reis-ner Magda (Kolozsvár).
3. Pénzügyi referátum: Gottlieb Lajos (Kolozsvár).
4. Zakén referátum: Dr. Dénes László (Kolozsvár).
5. Általános vita az elhangzott refe-rátumok fölött.
6. Esetleges indítványok.
7. Uj tisztikar választása és a kon-ferencia bezárása.

A konferenciát rendező Academith Barisszia már is hozzáfogott a kon-ferencia méltó előkészítésére. Az elő-készítő bizottság ezuton hívja fel az összes Hitchabrutokat, hogy sürgősen közöljék, kik és hányan vesznek részt helységükből a Jom-Hahitachduton, hogy idejében gondoskodhasson a dele-gátusok és vendégek elhelyezéséről. A Jom-Hahitachdutra vonatkozó bejelenté-sek: Katz László Cluj, Str. Băi 2/a. címre küldendők.

HASZNOS TUDNI,

hogymint
termé-
szetes **Ismándi**

késervízéből felpohárral elegendő, de sok esetben már néhány evőkanállal is.

Utatítás minden palackhoz mellékelve.
Kapható mindenütt!

RÁDIÓ MŰSOR

Vasárnap, október 9.

Bukarest. 10.15: Egyházi zene. 11: Dél-előtti hangverseny. 12.13: Gramofon. 17.18: Vegyes hangverseny. 19: Rádió szabad-egyetem. 19.40: Gramofon. 20: „Don Juan“ Mozart operája.

Budapest. 10: Hírek, kozmetika. 11: Katholikus istentisztelet. 12.15: Evangéli-us istentisztelet. Utána: Operaház zene-kara. Szünetben: rádiókrónika. 15: Gramofonhangverseny. 16: Mezőgazdasági előadás. 16.45: Orvosi előadás. 17.30: Pos-tások zenekara. 18.45: Magyar népdalok. 20: Sportjelentés. 20.20: Lehár „Pacsirta“ c. operettje a Studióból. Utána: cigány-zene. 24: Jazz.

Bécs. 12.40: Szimfonikus hangverseny. 17.30: Az állami Opera énekarának hang-versenye. 20: Divatos zenedarabok. 21: Zenés vigjáték. 23.15: Szórakoztató zene.

Berlin. 20.15: Klasszikus dalok. 20.45: Helyi közvetítés Lipcséből a német vízi-pólóhajónokszágról. Utána: sportjelentés. 21: Zenés vigjáték Bécsből. 23.15: További közvetítés a lipsei vízipóló versenyről. Utána: tánczene.

Breslau. 19: Egyházi zene a münsteri dómból. 21: Klasszikus operettek. 23.40: Szórakoztató zene Bécsből.

Heilsberg. 19.40: Német bölesódalok. 20.15: A köningsbergi szimfonikusok hang-versenye. 21: Operett Bécsből. 23.15: Hírek utána tánczene.

Róma. 11.15: Egyházi zene. 13.30: Fuvós zenekar. 21: Gramofon. Utána Mascagni „Amica“ c. operája.

Prága. 16: Smetana „Két özvegy“ c. operája a Prágai Nemzeti színházból. 22: Népies szimfonikus hangverseny. 23.35: Fuvós zenekar.

Varsó. 13.15: Szimfonikus hangverseny. 21: Népszerű szimfonikus hangverseny. 23: Tánczene.

Hétfő, október 10.

Bukarest. 12.13: Gramofon. 18.10: Rádió-zenekar. 19: Rádiószabadegyetem. 20: Kamarazene. 20.45: Hárfaszóló. 21.10: Kamarazene.

Budapest. 10.15: Rendőrzene. 15: Mandits-zenekar. 17: Női tanácsadó. 18.30: Gramofon. 19.30: Német nyelvlecke. 20: Kurina Simi cigányzenekara. 21.15: Zilahy Lajos felolvas. 21.45: Róth vonós-négyes Mozart C-dur és Ravel F-dur kvartettjét játssza. Utána hírek, cigány-zene.

Bécs. 20.35: Karinthiai népdalok. 22.10: Liszt Ferenc koronázási miséje, vezényli Karl Luze. 23.15: Szórakoztató zene.

Berlin. 21.30: Orgonahangverseny. 23: Tánczene.

Breslau. 22.20: Kamarazene.

Heilsberg. 21.05: Szórakoztató zene. 22.10: Hangjáték.

Róma. 21.45: Könnyű zene.

Prága. 14.30: Gramofon. 18.50: Gramofon. 20.15: Népszerű szimfonikus hang-verseny.

Varsó. 19: Szórakoztató zene. 21: Né-p-szerű szimfonikus hangverseny. 13.15: Tánczene.

Kedd, október 11.

Bukarest. 12.13: Gramofon. 17: Vegyes hangverseny. 19: Rádió szabadegyetem. 19.40: Gramofon. 20: Rádiózenekar.

Budapest. 10.15: Gramofon. 13: Rádió-kvintett. 16.30: Rádió gyerekeknek. 17: Révész Béla novellákat olvas fel. 18: Berend-zenekar. 19.30: Francia nyelvlecke. 21.20: Operaház zenekara. Utána hírek és cigányzene.

Bécs. 20.25: Bécsi operaház előadása. Utána esti szórakoztató hangverseny.

Prága. 18.50: Gramofon. 19.30: Ross-Mary énekesnő hangverseny. 20.15: Hegedűkettős. 22.30: Ondricsék-vonós-négyes. 23.30: Tánczene.

Egészsibollet a

Nagy Pál, ért vár rá féle csempé

Szomb

Cluj-Kolozsva let tud.) Mint ügyben, ugy a botrányban is nak az esemé-nyek egymás-után, Nagy Pál egyike a büni-tainak. Eppen ról is a legkü-ringenek és a tányáság előtt i amelyet Nagy fer esetleges e

Dr. Klein Mil tőzsebizomány-gel érkezett vi-dencének alibi-zódni. Dr. Klei-don ismertette fel a bűnügyet pe volt Nagy a valutasiberek leleplezésére a tányáság hallat A budapesti ny-sei is vannak nemcsak a k-detekтивek, de pészés büntett az áldetektive-zsarolás, ha

Nagyon könnye Rockenstein nem kofferben és az deztette meg, h előtt fedezve le-er dollar val-kodik, vagy ped csempészte át a ron.

Tiz alib

Ilyen feltetés olyan következt-rendkívül bonyo-valutasibolási p-abszurdumok m-során, amelyek nehezítik az ügy

— A megbeszé Klein Miksa dr. lők, akik között volt, ismertették a kofferrablás a szélesen elá-nek, mely má-tén

A valutasibere-pestre tette át sz-zító, mint expor-lódnak le, hatal-ból a magyar hivat-sibermunka akná-tását és ezért v-rendőrfőkapitány legű nyomozást, rövidesen leleple-sibolásokban szer

A valutakeres-vény kijátszása bünszöve

a budapesti rend-zelése szerint és büntetéseket kap-tasiboláson rajta — Ezért állt e-rányban az a sz-gi abszurdum, hogy ugyan van, de fel-történt egyéb, mi-összeszedte a kon-elopta. Az is fel-hogy azó sem vo-csak megrendezte mitensek megtéve nálni.

De a megkárisi is mernek jelent mert ezzel önm-rendő

Veszni hagyják t

Egész Európát behálózó valutásibóló alvilágról rántotta le a leplet a bőröndrablásos budapesti valutacsempész-botrány

Nagy Pál, ha nem a bőröndrablásban bűnös, akkor valutásibólóért vár rá büntetés. Bűncselekmény van ugyan a Rockenstein-féle csempészésben, de eddig még egyetlen károsult sem akadt

Szombaton délelőtt átadták az ügyésznek Nagy Pált

Cluj-Kolozsvár, október 8. (Az Uj Kelet tud.) Mint minden bonyodalmas bűnyben, úgy a budapesti valutásibólási botrányban is percről-percre kavargóknak az események és az új vélemények gyors egymásutánban váltogatják egymást. Nagy Pál kolozsvári alibiigazolása egyike a bűny legfontosabb mozzanatainak. Eppen ezért Nagy Pál szerepéről is a legkülönbözőbb vélemények keringenek és a budapesti rendőrfőkapitányság előtt is bizonytalan az a szerep, amelyet Nagy Pál a sibólásban és a kofér esetleges elrablásában játszott.

Dr. Klein Miksa, a letartóztatott fiatal tőzdebizományos ügyvédje, tegnap reggel érkezett vissza Budapestre, ahol védenének alibiigazolását akart tájékoztatni. Dr. Klein Miksa érdekesítő módon ismertette előttünk, hogyan fogják fel a bűnyvet Budapestben, milyen szerepe volt Nagy Pálnak és meddig terjedt a valutásiberek működési köre, akiknek leleplezésére a budapesti rendőrfőkapitányság hallatlan erőfeszítéseket tesz. A budapesti nyomozásnak olyan feltevései is vannak már, hogy

nemcsak a koffer elrablói voltak a detektívek, de maga a valuta csempész bűntette is csak alsibólás volt, az áldetektívek munkája pedig nem zsarolás, hanem csak alszárolás.

Nagyon könnyen feltételezhető, hogy Rockenstein nem is küldött pénzt a kis-kofferben és az elrablást csak azért rendezte meg, hogy ezáltal komitensei előtt fedezve legyen. Ez esetben a 35 ezer dollár valahol Budapestben rejtőzködik, vagy pedig Rockenstein más uton csempészte át a pénzt a magyar határon.

Tíz perc hiányzik Nagy Pál alibiéből

Ilyen feltevések mellett és ezer más olyan következtetés felmerülése miatt rendkívül bonyolult helyzet állott elő a valutásibólási panamában. Olyan jogi abszurdumok merültek fel a nyomozás során, amelyek különös mértékben meglehetik az ügy kibogozását. Ezekre mu-

tat rá dr. Klein Miksa nyilatkozata, aki Budapestben szerzett tapasztalatairól a következőkben informálta az Uj Kelet munkatársát:

— A budapesti főkapitányság részéről dr. Dorning főkapitányhelyettes, dr. Szrubian rendőrfőtanácsos és dr. Paál rendőrfőkapitány, aki a valutásibólási bűny ügy nyomozását vezeti, valamint a detektívtestület vezetője vettek részt azon a megbeszélésen, amelyen jómagam és dr. Halász László, Nagy Pál budapesti ügyvédje is jelen voltunk.

— Itt kértük a rendőrfőkapitányságot, hogy nyomozza felül a Nagy Pál által a kolozsvári rendőrségen előadottakat, amelyek teljes alibit igazolnak a zsarolási váddal szemben. Megállapítást nyert, hogy Nagy Pál alibije teljesen helytálló, este tizenegyig együtt vacsorázott Szekuleszszel, utána randevuja volt. Pontos időt természetesen nem lehet október 6-án megállapítani a szeptember 24-ki estéről. A rendőrfőkapitányságon beigazolást nyert, hogy Nagy Pál valóban feljelentést tett ezen az estén ismeretlen tettesek ellen.

A szolgálattevő rendőrtiszt azt állítja, hogy Nagy Pál tizenöt percig tartózkodott az irodában.

Pontosan ezt az időpontot a szolgálatos rendőrtiszt sem tudta mondani, de az akasztáson magas számsorát tekintve, feltehetőleg, hogy ez már a késő éjjeli órákban történt. Az aprólékos nyomozás során azonban Nagy Pálnak pontos alibit kellene igazolnia a vonat indulásának időpontjáról. Ez két hét után már nagyon nehéz. Például felmerült az a kérdés is, hogy vajon elegendő lehet-e az a kis idő a kofferelrablás végrehajtására, ami a vonatnak Budapestre való elindulása és annak Kelenföldre való megérkezése között van. A vonat éjjeli 11 óra 30 perckor fut ki a budapesti állomásról és 12 óra 2 perckor érkezik Kelenföldre. Ez idő alatt a kofferrelrablásnak le kellett zajlania, ami, tekintve a rövid időt, rendkívül valószínűtlen.

A valutásiberek alvilága

— A megbeszélés alatt — mondotta Klein Miksa dr. — a rendőrfőkapitányság, akik között mindenki méltóságos ur volt, ismertették előttünk azt is, hogy a kofferelrablás csak vetülete annak a széles elágazó siferszervezetnek, mely már egész Európa területén működik.

A valutásiberek társasága most Budapestre tette át székhelyét és itt úgy tranzit, mint export-import ügyletek bonyolódhatnak le, hatalmas összegű számkönyvekben. A magyar hivatalos álláspont szerint a sibernumok aknázták alá a pengő stabilitását és ezért vezetett be a budapesti rendőrfőkapitányság olyan általános jellegű nyomozást, melynek eredményeként rövidesen leleplezik mindazokat, akik a sibólásokban szerepet játszottak.

A valutakereskedelmet korlátozó törvény kijátszására valósgos alvilági bűnszövetkezet alakult, a budapesti rendőrfőkapitányság elképzelése szerint és ezért rendkívül szigorú büntetéseket kapnak azok, akiket valutásibóláson rajtacsípnék.

— Ezért állt elő a valutásibólási botrányban az a szinte páratlanul álló jogi abszurdum, hogy bűncselekmény ugyan van, de feljelentő nincsen. Itt nem történt egyéb, mint az, hogy Rockenstein összeszedte a komitenseitől a valutát és ellopta. Az is felmerült a rendőrségen, hogy szó sem volt valutásibólásról, azt csak megrendezték és a rablást is a komitensek megtévesztésére kellett inszenálni.

De a megkárított budapestiek nem is mernek jelentkezni a rendőrségen, mert ezzel önmagukat játszanak a rendőrség kezére.

Veszni hagyják tehát pénzüket és hall-

gatnak. Így károsult nincs, de esetleg rablás sincs. Talán nem is történt egyéb, mint az, hogy két fiatalember kizsárolta Bauer Mária kofferjét, melyben egy kombiné és egy női nadrág volt.

Ha nem így, akkor úgy

— De ha nem is áll fenn az első pillanatokban feltételezett bűntény — folytatta érdekes okfejtését Klein dr. —, akkor is fennáll az, hogy mindazok az urak, akik ma mint gyanúsítottak szerepelnek, ha nem is raboltak kofferrel, de valutásibólásokkal foglalkoztak. Az már valószínűnek látszik, hogy Nagy Pál tisztázza magát a rablás gyanuja alól, de akkor is fennáll az az eset, hogy mint valutáspekulánst letartóztatják és elítélhetik. Ezért kellett egy időpontban elszaladniok Pestről az összes pesti sibereknek. Így került Nagy Pál Erdélybe és Szekulesz Bécsbe.

— A rendőrfőkapitányságon ezeknek alapján azt is kifejtettük, hogy miután a pénz, az idegen valuta nincs sehol, sibólásról beszélni nem is lehet. Ha nincs dollár, nincs sibólás. Ezt a szempontot teljes mértékben honorálta is a budapesti rendőrség, de Dorning dr. kijelentette, hogy ennek ellenére nem függesztheti fel a körözést, mert Nagy Pál és Szekulesz, ha nem bűnösök a bőröndrablásban, feltétlenül bűnösök a sibólásban. Ezért a vád minősítését sem hajlandók megváltoztatni, mert ha megváltoztatnák, a valutásibólás vétségével nem kérhetik kiadatási eljárás útján ki a megszőköttéket.

Szekulesz et Nagy — Ami Nagy Pál vallomását még illeti — a budapesti rendőrfőkapitányság igazoltnak látja, hogy Nagy Pál és Szekulesz nem Rockensteinnal működött együtt, Szekulesz és Nagy Pál együtt bo-

A pszichoanalízis legújabb tétele

Idegorvosok nagy gonddal boncolgatják az emberi lélek titkait. Különböző emberek egymástól egészen eltérő módon viselkednek ugyanazon adottságokkal szemben. Itt van például mindjárt a gyermek. Vannak pajkos, fékezhetetlen, nehezen nevelhető gyermekek, de nem biztos, hogy ezekből később rossz emberek lesznek. Viszont vannak csendes, alamuszi, ugynevezett „jó gyermekek”, ezek a legtöbb esetben megbízhatatlan, bujkáló és minden gazságra kapható felnőttek lesznek. Ezzel a problémával foglalkozik az új Fox világfilm, mely egész Amerikát és fél Európát bejárta már és olyan komoly sikere volt, mint filmnek eddig soha. A címe: „Fájdalmak háza” (Édesanyám).

nyolítottak le üzleteket, míg Rockenstein a letartóztatott, de tagadásban lévő Steinfelddel üzérkedett. A budapesti rendőrfőkapitányság már csak azért sem hajlandó a körözést feloldani, mert Nagy Pál szökéséből arra következtet, hogy volt leplezni valója. A budapesti rendőrség értesülése szerint ugyanis Nagy Pál már Nagybányán tudott a dolgokról, ahonnan telefonon érintkezett Budapesttel.

— Így most interveniáltam a rendőrségen, hogy Nagy Pált tegyék át az ügyészre. Ez szombaton délelőtt meg is történt és a törvényszék hétfőn vagy kedden dönt afölött, hogy Nagy Pál a kiadatási törvény 15. szakasza értelmében letartóztatásban tartható és kiadható Magyarországnak vagy sem.

Nagy Pál az ügyészre Dr. Klein Miksa egyébként szombaton

déli egykor személyesen jelen volt, amikor Nagy Pált az ügyészre személyzet és a közönség általános érdeklődése közben átkísérték. A jelenlévő újságírók felől Nagy Pál vidáman integetett és Spezialitate cigarettával a szájában vonult be dr. Pop Florianhoz, aki külön cellát utalt ki számára. Nagy Pál előbb kifizette a soffört, aki autón az ügyészre hozta. Közben fehéreműt is beszerzett magának, mely egy plébe csomagolva és szabályosan átköve tornyosult az ominózus kis koffer mellett... Az Uj Kelet munkatársával külön is kezelt fogott Nagy Pál. Sok szerencsét kívántunk neki és hamaros szabadulást.

— Sose féltsem — felelte — ebből az úggyből én tisztán kerülök ki...

De optimista mosolya nem tudta le tompítani a jelenlévők arcáról lerívó őszinte kételkedés kifejezését... (—lay.)

Mironescu és Mirto miniszterek a városi adósok helyzetét tanulmányozzák

Az őszi szesszióban törvényjavaslat kerül a parlament elé a városi tartozások rendezéséről is

Bucuresti. Bukarest, október 8. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A konverziós javaslat szakaszonkénti vitája alkalmával Panescu lupista képviselő módosító javaslatot nyújtott be, amely elrendeli a városi végrehajtásoknak hat hónapra való felfüggesztését. A módosító javaslathoz hozzászólt dr. Lupu, aki hosszú beszédében kérte a kamarát, hogy ne feledkezzen meg a városi adósokról sem, akik nemkevésbé súlyos módon érzik meg a krízis következményeit. Lupu odamódosította párthívének indítványát, hogy a városi végrehajtásokat csupán két hónapra függeszessék fel.

A kormány nem fogadta el a városi adósokat védő módosítást, amelyet éppen ezért a parlamenti többség is elvetett. Ezzel szemben Vaida Sándor

azonnal szót kért és megígérte, hogy a kormány komolyan fog foglalkozni a városi adósok ügyével és igyekszik megfelelő megoldást találni számukra. Sőt Vaida miniszterelnök azt is hozzátette, hogy kéttáru bizottságot bízta meg a kérdés tanulmányozásával, amely bizottság az őszi szesszióban a parlament elé fogja terjeszteni javaslatát. Nem sokára kitudódott az is, hogy a bizottság tagjai Mironescu pénzügyminiszter és Mirto közlekedésügyi miniszter lettek.

Dr. Lupu tudomásulvette Vaida kijelentését és annak a reményének adott kifejezést, hogy az állam védelmét a legrövidebb időn belül kiterjeszti a városi adósokra is.

Héjjas Iván kenyeret és munkát koldult egy budapesti zsidó orvostól

Az ellenforradalom véreskezű hősének különös megtérése

Budapest, október 8. A magyar ellenforradalom kalózeit, akiknek kezéhez annyi vér tapadt, csaknem kivétel nélkül elérte a nemezis. Egyrészt legközönségesebb bűncselekményekért különböző börtönökben sanyalódik, más részük anyagilag és morálisan is a legsötétebb züllés lejtőjére került. Ma már senkisé csodálkozik azon, hogy Haller István egykori kultuszminiszter, a numerusz klauzusz apja, a vádlottak padjára kerül olyan bűncselekményekért, amelyek között egyszerű bundalopás is szerepel.

Héjjas István különös esete azonban még ilyen körülmények között is méltó feltűnést keltett Magyarországon. A híres különítményi parancsnok, akit annak idején hivatalosan és félhivatalosan „kecskeméti tüzés istennyilának” nevezték és akinek a nevéhez fűződnék az ugynevezett „felelőtlen” garázdálkodások, felkereste dr. Klár Zoltán budapesti zsidó orvost, a neves demokrata publicistát, akit csak a fehérterror elleni közéleti harcokból ismert és állást, munkát, egy falat kenyeret kunyorált nála.

Az egykor dalias „hős” teljesen leförförve, testileg, lelkileg lerongyolódva jelent meg dr. Klár Zoltán előtt és kijelentette, hogy szánja-bánja multját,

barátai és emberei sorra elhagyták, mióta tönkrement.

— Hát a halottakat, akiket legyilkoltatott, sajnálja-e? — kérdezte Klár dr.

— Tíz körömmel kaparnám ki őket — felelte az egykori „tüzes istennyila”.

— Hová let ta zsidóverszomjuság és a tajtékozó antiszemitizmus? — kérdezte Klár dr.

— Tévedtem — felelte szelíd egyszerűséggel a kereszténykurzusba befáradt Héjjas.

Ezután a beszélgetés után Klár dr. sürgősen valami foglalkozás után nézett a levitézlett kurzuslegény számára, aki, ha megfordul újra az idő kereké, bizonyára nem fog habozni hátulról ledőfni zsidó jötevőjét.

— Kairóban meghalt a metilalkohol királya. Londonból jelentik: Kairóban meghalt Theocaari Cozzica, akit általában metilalkoholkirálynak neveztek. Három millió font vagyon maradt utána.

— Újabb halálos ítéletek Szovjetországban. Londonból jelentik: Az erivani szovjetbiróság golyó általi halálra ítélte négy tshztviselőt, akiket szabotázssal és élelmiszerekkel folytatott üzemekkel vádoltak. A halálos ítéleteket nyomban végrehajtották.

FÖTÉR 19...

Látogatás a Zsidó Párt új irodájában

Dijtalán jogvédelem a párttagok részére

Cluj-Kolozsvár, október 8. (Az Uj Kelet tud.) A kormány legutóbbi rendelkezése folytán szorgalmasan folyik a város-házán a választói igazolványok kiadása. Ebből az alkalomból kerestük fel a Zsidó Párt Fötér 19. sz. alatt nemrég megnyitott irodáját.

Mintaszere, precíz az adminisztráció

Hosszu stagnálás után dr. Kertész Jenő, a párt kolozsmegyei tagozatának elnöke beindította a párt szervezés munkáját. Alig egy hetes akciónak eddigi eredménye kétszáz beszervezett tag. Ha a tempó megmarad, úgy a folyó év végéig legalább 1500 tagot fognak az irodában nyilvántartani. Az iroda adminisztrációja egy ügyvédi iroda, vagy még inkább egy bank adminisztrációjához hasonlít. Minden tag legelőször is egy belépési nyilatkozatot kell kitöltsön. Ennek alapján tagsági könyvecskét állítanak ki részére, bekerül a modern, kartotékrendszerű nyilvántartásba és a tagdíj esedékességét feltüntetve scontróba. A tagdíj tetszésszerű, akik a legsekélyebb összeget sem képesek áldozni, azok részére díjtalan a tagság.

Mindent elintéznek

Az iroda a párttagok bármilyen ügyes-bajos dolgát elintézi, bárkit felvételt a választói névjegyzékbe, kivészi a személyazonossági igazolványokat, sérelmek esetében interveniál, röviden mindenkit, aki állampolgári jogait gyakorolni óhajtja, megkíméli az ezzel járó szaladgálástól és a hozzátartozó időpazarlástól.

Leülünk a hosszu asztalokkal, sok székkel, padokkal, gyülések részére is alkalmassá tett irodában és várjuk, hogyan is folyik az iroda munkája. Eppen jelentkeznek a választói névjegyzékbe való felvételre. Az első jelentkező szakállas, idősebb zsidó. Körülményesen adja elő kérelmét és lassu vigyázattal szedi ki igazoló iratát, felmutatja a párt két tagsági könyvecskéjét is. Átvizsgálják iratát, kitűnik, hogy a névjegyzékbe való felvételhez még egy állampolgársági bizonyítványmásolat is szükséges, mert csak két éve kolozsvári lakos. Huzódozik attól, hogy most közjegyzőhöz szaladgáljon, ácsorogjon, várakozzon és mikor megtudja, hogy a másolat elkészítési díja 39 lej, hallani sem akar többé róla. Inkább nem véteti fel magát a névjegyzékbe. Magyarazzák neki, hogy ez állampolgársági kötelessége, mire kijelenti, hogy nincs pénze. Ha csak annyi a baj, mondják neki, majd fedezzük mi a költséget, van erre speciális alapunk, el is intézzük, nem kell utána szaladgálnia, csak jöjjön be a jövő héten, megkapja a szavazóigazolványát. Aláíratnak vele egy kérvényformulát és már távozik is.

Fiatallal talmudista a következő látogató. Nagy zavarban adja elő, hogy az idén kellett volna sor alá állnia, de elmulasztotta 18 éves korában a jelentkezést. Fél, hogy lezárják. Már írják is részére az ajánló sorokat a város egyik legtekintélyesebb ügyvédjéhez, hogy interveniáljon a delikvens érdekében. Egészen megnyugodva távozik, miközben már iktatják is be a felfektetett regiszterekbe.

Feketeinges, iparoskülsőjű fiatalember lép be. Ki is tűnik, géplakatos. Otthonosan érzi magát az irodában, az ifjúsági szekció egyik tagja. Speciális sérelme van, nem akarják elismerni ipariszkolójá alapján önkéntességi jogát. Előszedi tagsági igazolványát és kikeresik dosszárját az irattárból. Már van is válasz a 4 nap előtti bukaresti intervencióra, kedvező stádiumba került az ügy. Kéri, hogy csak intézzék tovább, neki nincs ideje foglalkozni vele.

Az ajtóban jóismerősünkkel ütközünk össze. Diplomás fiatalember, nemrég tért vissza külföldről, nincs ideje személyazonossági igazolványát kiváltani. Megnézik a kartotékokat, még nem párttag, eléje tesznek egy belépési nyilatkozat formulát. Örömmel állítja ki, rögtön lejstromozzák, a hét végére készen lesz az igazolvány. Nincs ideje bejönni érte? Majd hazaküldik. Nagyon meg van lépve, hátsan távozik. Megnézzük a belépési nyilatkozatot, 50 lej havi tagsági díjat állapított meg magának. Nem az első — világszerte fel bennünket — és nem is az utolsó.

Ki tartja fenn az irodát?

Megkérdezzük, ki tartja fenn az irodát? Nagyon meglepődnek: természetesen a párttagok. Kétkedünk, Tíz lejes tagdíjakkal? Hát persze, erősítik és ki is

számolják papíron. A szervezést a város külső, szegényebb részein kezdtük. Edlíg van 200 tagunk (ez a szám naponta 12—20-át emelkedik), ezek átlag 10 lejt, tehát összesen 2000 lejt fizetnek havonta. Csak néhány száz tag kell még, hogy az iroda rezsije bőségesen fedezve legyen. Habár minél több tagunk lesz, annál több lesz a munkánk is. Szükségünk lesz tele-

fonra, gépirókissasszonyra, sok nyomtatványt is használunk fel. Ennek dacára reméljük, hogy rövidesen még választási alap összegyűjtését is meg fogjuk kezdeni.

Jön a pénzügyminiszter

Eppen jókor lép be Vigdorovits Izsó, a párt pénzügyi ügyeinek vezetője. Mosolyogva igazolja a fenti számítás. Oly jól startoltunk — mondja —, hogy a legsebb reményeinket sem mondhatjuk túlzottnak.

Közben 8 óra lett, néhány fiatalember gyűlt az irodába. Az ifjúsági szekció fog ülést tartani. Nem akarunk zavarni, őszinte szívből kívánunk sikert a szép munkához. (—)

גמר התימה טובה

Boldog újévet kívánunk rokonainknak, ismerőseinknek és üzletfeleinknek

Heller cipőüzlet Cluj, Piața Unirii 30. Telefon 9—16

Boldog újévet kívánunk ismerőseinknek és vevőinknek, Heller és Molnár Cluj.

Boldog újévet kíván üzletfeleink és barátainak Auslander Lajos Cluj.

Boldog újévet kíván üzletfeleink és barátainak Roth Hermann Cluj.

Boldog újévet kíván üzletfeleink és barátainak Weisz Fiverek Cluj.

Boldog újévet kíván a Nöszitnak, Zákén-jainak, az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetségnek, az összes Hitehábrotoknak és minden igaz cionistának az aradi Aviva-Barissia.

Gerbrüder Guth, Eigentümer der Korkfabrik in Satmar, wünschen ein glückliches Neujahr ihren Freunden, Geschäftsfreunden und allen ihren guten Bekanten.

גמר התימה טובה

A dési Kishitelbank

גמר התימה טובה
kíván elvtársainak és üzletfeleink.

Singer Mórész Dész

גמר התימה טובה
kíván rokonainak, ismerőseinek és előfizetőinek.

Boldog újévet kíván izraelita vallású üzletfeleink és barátainak Kun Mátyás Fia látszerész és késes Cluj.

Boldog újévet kíván üzletfeleink és barátainak Izrael József Cluj.

Schwartz Ignác

Barzel Vasáruház

Ceire és Ceiro Mizrahi Cluj

Kasztner Ernő Cluj

Kasztner Rezső Cluj

Fruchter Lázár és neje,

Noe & Goda Gherla

Klein Mór és neje Gherla

Róth Jenő és neje Gherla

Ismét régi üzletünkben!

Ujonnal átalakított modern áruházunkba friss, divatos árukat hoztunk, és új olcsó beszerzéseink folytán

olcsó megnyitó árakkal

indítjuk be őszi vásárunkat

Heller & Molnár

divatnagváruház

Calea Regele Ferdinand 15. Ismét régi üzletünkben!

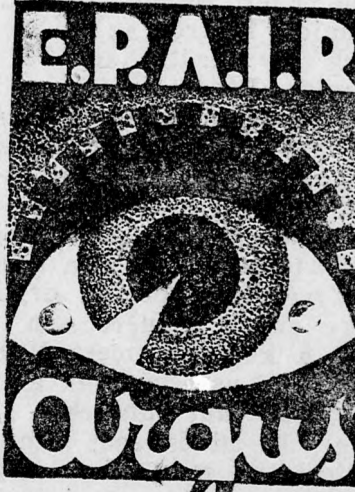
Bukarestben állandó ipari kiállítást és mintavásárt rendez az

„ARGUS“ E.P.A.I.R.

kereskedelmi és ipari szaklap
Ciclop-palota, Bulevardul Tache Jonescu 8.

Megnyílik
1932 október 15-én

Egy évig nyitva, közvetlen kapcsolat és eladás termelő és fogyasztó között

Saját érdekében jár el minden iparvállalat és kereskedelmi cég, ha kiállítási boxot bérel. — Felvilágosítással díjmentesen szolgál a kiállítás rendezősege. — Kívánatra prospektus.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

Szinkör-Mozgó műsora

Péntektől kezdve 3, 5, 7 és 9 órakor:
Házasítsuk meg Öfelségét. Don José Moyca, a csodálatos tenor hangú énekes-színész és Conchita Montenegro új uniformisos slágeroperettje. 3 órakor a jegyek ára 10 és 20 lej.

Október 12-én: Édesanyám. A szezon legnagyobb filmje. Az anyaság legmegrázóbb film-eposza.

APRÓHIRDETESEK

Egyszeri közlésnél egy szó 3 lej, vastagabb betűvel 6 lej. Legkisebb apróhirdetés 30 lej. Állástkeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelégés levelet csak úgy továbbítunk, ha portobélyeg mellékelve van.

FESUK, FOGKEFEK, HAJKEFEK és mindenféle kozmetikai cikkek legolcsóbban csak a D'OR illatszertárban, Fötér 9.

Fióküzletünk részére kezelőt keresünk csakis óvadékkal rendelkezők jöhetnek számításba. Salamon Testvérek, Campia Turzii (Aranyosgyéres), vagy Salamon Sámuel Cluj, Calea Victoriei 63.

Egy 30 éves bérletű 2 hengeres mű. és paraszthalmom, jó buzatermő vidéken, igen kedvező ár és feltételek mellett átadó. Értekezhetni: Schwartz Samu Turda.

3 szoba, konyha, elő- és fűrdőszobák modern lakás összes mellékhelyiségekkel november 1-re kiadó. Str. Drágalina (Fellegvári ut) 19. Magyar Színház mellett.

Felvezsek 3 középiskolát végzett fiukat és leányokat. Fischer üvegüzlet.

Kiadó I-ső emeleten 2 parkettes szoba irodának, vagy más hasonló célra. Fischer Üvegudvar, Regele Ferdinand 6.

Kiadó Szilagy megyében cirka 400 hold birtok gazdasági épületekkel. Felvilágosítást ad dr. Jacobi, Honvéd-u. 5. sz.

Kiadó szép uccai szoba, fűrdőszoba használatlalt. Egyetem ucca 3. sz., I. emelet ajtó 4.

Eladó egy teljesen új, angol mechanikájú Hoffmann-pianino. Str. Wilson 1/a.

Több helyiség irodának vagy lakásnak kiadó november 1-re. Nationala Biztosító Társaság Cluj, Regina Maria 6.

Belvárosban kitűnően bevezetett orth. kóser kosztadóhely teljes felszereléssel olcsón átadó. Cim a kiadóban.

Naponta frissen fejt kóser tehén- és bivalytej (házhöz szállítva is), valamint tejszín, tejföl, vaj és túró kapható Schwartz Ignác-nál, Str. Filipescu (Szentlélek u.) 7. Ugyanott vegetáriánus koszt — kihordásra is — kapható. Csak megrendelésre.

Nősülne vagyonos, középkorú orvos-spezialista, élettársul keres kimondottan szép, művelt urileányt izr. uricsaládból hozományjal. Leveletet „Karrier“ jellegre a kiadóba kér. Privát shadhent díjazok.

Katonamentes fiatalember מדינת tanító és hitközségi jegyzőnek ajánlkozik. Cim: „Orth.“ jellegre a kiadóba.

Varrónó, elsőrangú francia. és angol-munkás vállalja nagyon olcsón a legkülönböző fazonok készítését, csakis saját lakásán: Calea Victoriei (Magyar u.) 139. Hátul az udvarban.

Függöny- és ágyterítőminták, ágynemű. és fehérnemű-sablonok nagy választékban érkeztek. Fisch Böske kézimunkaszalonjába Cluj, Str. Barituu (v. Malom ucca) 16.

Zsidó urileány kitűnő ellátást és lakást kaphat Rosenfeld Antal, str. Gh. Barituu (Malom u.) 7.

HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

Ha Önnek orvosi segítségre van azonnal szüksége, a TELEFON kiszámíthatatlanul becses lehet...

GYERMEK... este. Éjfélkor a láz emelkedik — rémes nevek, orvosi orvosi, infektós mandulagyulladás, difteritisz — kergetőznek az Ön agyában. Orvost akar, de azonnal. Ha van telefonja, úgy hívhatja az egyiket, vagy ha nincs otthon, a másikat, egy harmadikat esetleg, ha szükséges. Néhány percen belül az orvos a drága beteg ágyánál lehet. Ilyen pillanatokban senki sem mérheti fel a telefon értékét

...és a mindennapi életben ez a szolgálat minden esetre többet ér, mint amennyibe kerül.

Szerencsére, csak ritkán használja Ön a telefont ilyen esetekben. Azonban mindenkor, minden nap többet nyújt, mint amennyibe kerül. Korlátlan számú helyi beszélgetést folytathat. Ha fűszerárut akar rendelni, vagy találati ad valakinek, ha valamelyik barátjával akar beszélni, esetleg a vasútiállomástól kér információt, a telefon mindenkor szolgálatára áll. Ne felejtse el, hogy hála az interurbán szolgálat jelentékeny javulásának, telefonja nemcsak az ország legelégültebb helyével, hanem a külfölddel is összeköti.

[Az állandó vonalszerelések folytán telefont a város minden részében azonnal kaphat. Forduljon a S. A. R. de T. kereskedelmi osztályához.]

SOCIETATEA ANONIMĂ ROMÂNĂ DE TELEFOANE

Jön: a SELECT MOZGÓBA
Schneider Magda
lagujabb filme
Ketten egy autóban
partnere
Verebes Ernő,
aki magyarul énekel

HIREK

— Az Uj Kelet legközelebbi száma a közbeeső jomkipur nap miatt szerdán reggel a rendes időben jelenik meg.

— Az osztrák exportörök végleges osztrák-magyar kereskedelmi szerződés megkötését sürgetik. Bécsből jelentik: Az exportörök végleges magyar-osztrák kereskedelmi szerződés kötését sürgetik, mert a jelenlegi, több hónap óta tartó állapotot immár tarthatatlannak ítélik. Osztrák részről néhány nap óta bizakodóbban látják a megegyezés lehetőségét.

— A nagyváradi zsidó jogászmenzán az 1932-33. tanévben kedvezményben részesülni óhajtó joghallgatókat felhívjuk, hogy kérvényeiket — tanulmányikat igazoló iratok csatolásával legkésőbb okt. 15-ig nyújthatják be Flegmann Armin urnál Oradea, Bld. Reg. Ferdinand. Az Erdélyi Zsidó Diáksegélyző nagyváradi tagozata.

A Zsidókórház kérése a nagyközönséghez. A nagyünnep alkalmából a nehéz anyagi válsággal küzdő cluj Zsidó Kórház nyomatékos kéréssel fordul a hitközségek világi és vallási vezetőihez, az egyes minjánok gondnokaihoz, úgy helyben, mint vidéken, hogy az ima és bűnbánat közben ne feledkezzenek meg a Zsidókórházról és a Thóra előtt felajánlásaikban gondoljanak a szegény zsidó betegekre. A kórház emberföltölti munkát végez, ez évben már jóval ezren felül van a fekvő betegek száma, ötzezen felül az ambuláns betegeké, utóbbiak mind teljesen ingyen, a fekvő betegeknek igen nagy százaléka részesült ingyenes gyógykezelésben. A kórház még a mostani igen sulyos helyzetben is sokkal többet tudna tenni a szegény szenvedők érdekében, ha mindenki minimális összeggel segélyezné a kórházat, de hányan vannak még olyanok, akik soha egy fillérrel sem rótták le a testvéri szeretet adóját. Ezeknek most nyílik alkalomuk zsidó kötelességük lerovására és így telítődnek meg az ima szavai az igazi kegyességgel és jótéveséssel. Egyetlen egy hittestvérünk sem szabad, hogy megfeledkezzen a szent ünnepnapokon a legszegényebkekről, a szegény betegekről.

— Jomkipurkor, az engesztelődés nagy ünnepnapján, halottaink mázskir- emlékezésnél, ne feledkezzünk meg Erec Jiszra élről a zsidó nép elmúlt és éledő történelmének szülőföldjéről. Ne csak a magunk, hanem a zsidóság és a zsidó föld megváltására is gondoljunk és adakozzunk az épülő Zsidóországot megváltó Zsidó Nemzeti Alapra.

— Számbabonák konjunkturája Japánban. A japánok nagyon babonás emberek és különösen bizonyos számok teremtettföltölti erejében hisznek. Ezek a babonák még a művelt körökben is elég erősen tartják magukat és ezért nagyon sok komplikációt okoznak a modern japánok életében a telefonszámok. A párizsi katolikus „La Croix” című lap Japánban élő katolikus misszionáriusok beszámolója alapján megírja, hogy élelmes kijárók vagyonokat keresnek azon, hogy „kedvező” telefonszámokat járnak ki egyes gazdag előfizetők számára. A honoráriumok 700—2000 dollárig terjednek. Sok pénzt költenek a telefon-előfizetők arra, hogy számuk ne végződjék 42-vel, mert ez igen szerencsétlen szám és azt jelenti, hogy a telefonelőfizető még abban az évben meg fog halni. Nagyon előnyösek a 8-al kezdődő telefon számok.

— A serdülő ifjúságnak reggel felkeléskor egy-egy kis pohárnyi természetes „Ferenc József” keserűvizet kell adni, mert gyomor-, bél- és vértisztító hatásának fiuknál és leányoknál igen fontos eredményeket köszönhetünk. A gyermekklinikaon a Ferenc József vizet már a kicsinyek makacs szorulásakor ki-tűnő sikerrel alkalmazzák. A Ferenc József keserűviz gyógyszertárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— Megszökött a fizetőmester egy francia ezred pénztárával. Párizsból jelentik: A Remiementban állomásozó 878-ik gyalogezred fizetőmestere eltűnt az ezred egész pénztárával, amelyben negyed millió frank volt. A nyomozás adataiból kiderült, hogy a sikkasztó katona már jóelőre készült a szökésre s valószínűleg külföldre menekült.

Géphímzést, aszurozást olcsón vállalok. Gyárfásné Petőfi-u. 52.

— Chvalier — valutacsempész. Prágából jelentik: Maurice Chevalier, az ismert francia filmszínész Csehszlovákiában vendégzserrepelt. A prágai lapok most azt állítják, hogy Chevalier titkára, akire semmi figyelmet nem fordítottak a vámbhatóságok, egy nappal a névész távozása előtt elutazott Csehszlovákiából és kicsempészte magát a körut egész jövedelmét. A leleplezés alapján a csehszlovák pénzügyi hatóságok azt követelik a turnét rendező csehszlovákiai vállalatától, hogy a Chevalier kezesetének megjelölő összeget fizesse le az államkincstárba.

— Halálozás. Marosvásárhelyen f. hó 6-án kísérték utolsó útjára a város impozáns részvéte mellett Katzer Jakob fakeskerkedőt az, orth. izr. hitközség év-tizedeken át volt elnökét, volt városi tör. hat. biz. tagot. A megboldogult her-vadhatatlan érdemeket szerzett a közélet terén az új izr. templom alapításával és számos intézmény megermentésével és felvirágoztatásával. Elhunytát hét gyermeke, kiterjedt rokonsága és számos barátja gyászolja.

Egy izgalmasan érdekes vasuti utazás. Körmény Ferenc, a világregény pályázat nyertese, a „Budapesti Kaland” ki-tűnő szerzője, „Ind. 7.15 via Bodenbach” címen írta meg legujabb regényét. 215 oldal 32 lej Lepagenál Kolozsvár. Küldje be bélyegben és portómentesen kapja. A 32 lejes sorozatban van még: Fayard: Szeretni győtrelem, Szederkényi: Fel-szabadultak. Kérjen jegyzéket Lepage-tól.

— Dívat az éhségstrájk a kolozsvári ügyészség fogházában. A kolozsvári törvényszék péntek délelőtt kezdte tárgyalni Pautea Ananie patai pénzhamisító szabadlábra helyezési kérését. Pautea kérte szabadlábrahelyezését, melyet a vádtanács visszautasított. Pautea erre Stan Constantin kolozsvári vámtiszvisze lőhöz hasonlóan szintén éhségstrájkot kezdett.

— Jogerőre emelkedett a bélyeghamisítók harmincnapos vizsgálati fogsága. A kolozsvári tábla vádtanácsa szombaton tárgyalta a kolozsvári bélyeghamisítási panama három vádlottjának, Katz Mártonnak, Sztankovits Mihálynak és Baga Istvánnak a törvényszék által el-rendelt harmincnapos vizsgálati fogsága ellen beadott fellebbezést. A tábla elutasította a fellebbezést és ezzel a letartóztatottak újabb harmincnapos vizsgálati fogsága jogerőre emelkedett.

Ha szép és hódító akar lenni a legjobb divatlapokat vegye: Suzanne 90 lej. La belle Parisienne 35 lej, Schöne Wienerin 40, Record 40, Tres Chic 90, Manteaux et Costumes 100, La Tailleur Moderne 245, Ullstein Moden Album 70 lej. Után-vétél vagy előre fizetve portómentesen szállítja Lepage Cluj.

— Dr. Izrael Lipót a budapesti Poliklinika bel- és gyermekosztályának volt externistája Alba-Julian, Str. Nicu Filipescu No. 8. alatt orvosi rendelőt nyitott.

H. Deveseri Anci mozgásművészeti iskolájában a tanítás megkezdődött. Be-iratkozás d. u. 3—6-ig az új, modern tornateremben Cal. Reg. Ferdinand 25. I. em. (Főpostával szemben). Telefon: 9—80. Magán és csoport órák. Speciális gyermek-módszer.

Emil Ludwig: Mussolini vallomása. A könyv a legujabb szenzációja. Az egész világon a legnagyobb érdeklődést váltotta ki a diadalmas szerzőnek a jelenkor egyik legérdekesebb egyéniségéről szóló könyve számos képpel 57 lej Lepagenál Kolozsvár. Kérje az új könyvszenzációk jegyzékét.

— Egy esztországi iskolaigazgató kéjgyilkosságot követett el az egyik tanítón. Londonból jelentik: Az esztországi Wesenberg elemiiskolájának tanító-nője kéjgyilkosság áldozata lett. A nyomozás megállapította, hogy a borzalmas tettet az iskola igazgatója követte el. A gyilkost letartóztatták.

— Az angol konzervatívok felsőházi reformot akarnak keresztülvinni. Londonból jelentik: A konzervatív párt blackpooli kongresszusán határozatot fogadtak el a rövid időn belül keresztülvinni szándékolt felsőházi reform ügyében.

— Polgárháboru tört ki Tibetben. Londonból jelentik: Tibetben polgárháboru tört ki. A dalai láma elmenekült Lhasz szaból, mert életét veszély fenyegette.

— A világ legmodernebb története: Wels: Nagy világtörténet 2400 lej helyett, könyvnap kiadás 800 oldal, 300 képpel, 27,5 cm. nagyságban fűzve 130 lej, vászonkötésbe 175 lej LEPAGE-nál Kolozsvár. Vidékre utánvétellel, portómentesen. Kérje az olcsó könyvek jegyzékét LEPAGE-tól.

— A manchesteri szövőgyárosok bér-redukciót próbálnak keresztülhajtani. Londonból jelentik: Manchester és környéke szövőgyári munkaadói mégis bér-redukciót próbálnak keresztülhajtani. A csökkentés fontonként 1 shilling 8,5 penny lenne. A bérreredukció 200 ezer szővómunkást érint.

— Francia pénzügyi körök hajlandók a Középeurópában elhelyezett magánkölcsonök kamatainak leszállítására. Párizsból jelentik: Francia pénzügyi körökben meg van a hajlandóság a közép-európai országokban elhelyezett s 8—10 százalékkal kamatozó magánkölcsonök kamatainak leszállítására. A kezdeményező lépéseknek az adóskótló kell ki-indulniok s képviselőkben felléphetnek az egyes kormányok is.

— Novemberben újabb kerekasztal-konferencia kezdődik Londonban. Londonból jelentik: Novemberben Londonban új kerekasztal konferencia kezdődik India alkotmányos jogainak megvitatására.

ASSZONYOM!
Mielőtt selymet vásárol,

tekintse meg vételkötelezettség nélkül legujabb és legjobb minőségű selymeinket, amelyek minden színben és divatszövésben kaphatók. Araink a mai gazdasági helyzetnek megfelelően vannak megállapítva „SILK” selyem üzlet Str. Universitatii (Egyetem u.) 1. (szemben a Newyorkkal.)

OKTÓBER 9.
FILM ZET
műsora
és 9 órakor:
ségét. Don José
tenor hangu
chita Monte-
slágeroperett.
ára 10 és 20
A szezon leg
nyaság legmeg.
TESEK
zó 3 lej, vas-
gkisebb apró-
keresőknek 80
próhirdetések
ligés levelet
a portobélyez
n.
HAJKEFEK
kkék legolcsób
árban, Főter 9.
zelőt keresünk
ezők jöhetnek
vérek, Campia-
agy Salamon
iei 63.
engeres mű. és
ó vidéken, igen
mellett átadó.
mu Turda.
és fürdőszobás
ékhelyiségekkel
Str. Drágalina
r Színház mej-
végzett fiukat
güzet.
arkettes szoba
asonló célra.
Ferdinand 6.
cirka 400 hold
el. Felvilágo-
d-u. 5. sz.
fürdőszoba
3. sz., I. eme
ngol mechanik.
r. Wilson 1/a.
agy lakásnak
nala Biztosító
ia 6.
vezetett orth.
felszereléssel
n.
ser tehén- és
is), valamint
ró kapható
Filipescu
vegetárius
apható. Csak
koru orvos.
kimondot-
zr. uricsa-
et „Karré-
Privát shad
n” tanító
kozik. Cim:
és angol-
on a legkü-
szakis saját
Magyar u.)
s, ágynemű-
választék-
kézimunka-
(v. Malom
látást és
al, str. Gh.
ELETBEN

UJ KELET *Legújabb hírek*

Egy demokratikus kormánynak kötelessége módosítani az embertelen és immorális állampolgársági törvényt

Landau nagy beszédben szállt sikra a kamarában a hontalanok ügyének elintézéséért

Stelescu vasgárdistát megakadályozták abban, hogy egy erkölcstelen üzletet leleplezzon... Vlad Aurel szeretne tudni, hogy mennyi adót fizetnek a miniszterek és alminiszterek

A Zsidó Párt több módosító indítványát fogadták el a kényszeregyezségi törvény tárgyalásánál

Bucuresti, Bukarest, október 8. A kamara szombat délelőtti ülésén Gecaleanu és Miticeanu Junian-pártiak kijelentik, hogy nem szavazták volna meg a javaslatot, ugyanezt jelenti be Simionescu kormány-párti is, míg Rosenberg kormánypárti megszavazta volna, ha jelen van.

Ezután folytatták a kényszeregyezségi törvényjavaslat részletes vitáját.

Vasilescu Nottara előadó felolvassa a módosított javaslatot.

Az az indítványt, hogy szállítsák le a kényszeregyezségi jogosult kereskedő bejegyzési határidejét 3 évről 2 évre, elvetették. Ugyanez a sors érte azt a javaslatot is, hogy a kifizetendő kvóta minimálisan 30 százalék legyen és így megmarad a javaslat szerinti 40 százalék.

Az igazságügyminiszter elfogadja a zsidópárti javaslatokat

Dr. Fischer József javasolja, hogy azok is, akiket a törvény nem kötelez könyvek vezetésére, élvezhesék a kényszeregyezés előnyeit. A régi kényszeregyezségi törvény és a bírói likvidálás között éppen az volt a különbség, hogy utóbbi mindenkire vonatkozott.

Vasilescu Nottara kijelenti, hogy ezt a módosítást már elvetették.

Fischer kéri, hogy az igazságügyminiszter nyilatkozzék erre a pontra nézve, mert nem tud belenyugodni abba, hogy annyi egzisztencia sorsát veszélyben lássa-e a törvény következményeként.

Popovici Mihály igazságügyminiszter erre kijelenti, hogy akik nem kötelesek könyvet vezetni, azok elvben élvezhetik a kényszeregyezés előnyeit, de nem feltétlenül.

Fischer József meg van elégedve az igazságügyminiszter kijelentésével.

Ezután kimondják, hogy a 40 százalékos kamatok is bennfoglaltatnak, ha ebbe a hitelezők beleegyeznek. Kimondják továbbá, hogy olyanok, akik csalárdan kás miatt elítéltek, nem részesülhetnek többé a kényszeregyezés kedvezményében.

Sírca kérdezi, hogy a bírói likvidálásra befizetett illetékeket betudják-e a kénysszeregyezésbe.

Nottara megnyugtatója, hogy igen. Azután a hitelezők hozzájárulási kvótája körül keletkezik vita és elfogadják azt az indítványt, hogy a hitelezők kétharmadának hozzájárulása szükséges, bankoknál azonban elegendő a megjelent hitelezők 50 százaléka.

A szövetkezeteket ki kell elégíteni

Nottara indítványára a 20-ik szakasz-nál kimondják, hogy a szövetkezetek kivonatnak a kényszeregyezés hitelezői közül és kielégítendő.

A 33-ik szakaszánál Misu Weismann javasolja, hogy amennyiben a hitelezők 50 százaléka hozzájárult a kényszeregyezéshez, de nincs meg a háromnegyedrészhöz hozzájárulása, kivételes esetekben, ha az adós megérdemli, ki lehessen mondani a kényszeregyezséget.

Popovici Mihály elfogadja ezt az indítványt.

Azután az illetékekről folyt a vita. A délelőtti ülésen a kényszeregyezségi javaslatot egészen a 61-ik szakaszig megszavazták.

A kamara ma délutáni ülésén, napirend előtt, George Bratianu szólt fel és meginterpellálta a kormányt a népszövetségi tárgyalások megszakadása

kérdésében.

Nem akarok szemrehányást tenni a kormánynak — mondotta George Bratianu — a külföldi gyámokdás visszautasítása miatt. Mindki felháborodással fogadta a hírt, hogy a nagyhatalmak szigorú feltételeket akarnak diktálni és olyan ellenőrzést oktrojálni az országra, amely a függetlenséget veszélyezteti. Nem hiszem, hogy ez az álláspont használt volna a Népszövetségnek, amelynek feladata végeredményben a béke és a harmónia fenntartása kell hogy legyen. Am ezek az aggodalmak nem szoríthatják háttérbe a tárgyalások megszakadásával kapcsolatos belpolitikai felelősség kérdését. A külföld az utóbbi időkben minden román kormányra rásütötte a hozzá nem értés bé-

lyegét. Vajjon az a magatartás, amelyet a jelenlegi kormány a szakértőkkel szemben tanusított, alkalmas volt-e ennek a hitnek a megdöntésére? Ne ringassuk magunkat illúziókba arra vonatkozóan, hogy a külföld nem tudja, mit csinálunk mi itt benn az országban és miről beszélünk a parlamentben. Azok a kijelentések, amelyeket a pénzügyminiszter az államkincstár helyzetével kapcsolatban tett, valamint a konverzió megszavazása egyáltalán nem járultak hozzá külföldön Románia jóhírnevének öregbítéséhez.

Neculcea ezredes (független vasgárdista) elpanaszolja, hogy a bukaresti primárián üldözik az uccai árusokat, akik konkurrenciát csinálnak a zsidó kereskedőknek.

Vlad Aurel reklamálja a börtönt a késedelmes adófizetőknek

Vlad Aurel kérdi a pénzügyminisztert, hogy a jelenlegi miniszterek, alminiszterek és minisztériumi igazgatókkal szemben alkalmazzák-e azt a törvényt, hogy fizetéseiket csak a globális adó kifizetése után vehetik fel? Kimutatást kér arról, hogy a jelenlegi és volt miniszterek és alminiszterek, valamint minisztériumi igazgatók mennyi adót fizetnek és a pénzügyminiszter, miért törölte a legújabb pénzügyi törvényből azt a szakaszt, amely börtönbüntetést ír elő az adót nem fizető polgároknak.

Egy második bejelentésben Vlad Aurel kimutatást kér arról, hogy a jelenlegi és az előző kormány miniszterei és alminiszterei, valamint a jelenlegi és az előző parlament tagjai milyen mértékben részesülnek a mezőgazdasági tartozások konverziójának előnyeiből. Kijelenti, hogy ez a tabló igazolni fogja, miért foglalt el ő oly intranzigens álláspontot a konverzióval szemben.

Landau interpellációja a hitközségek államségélyéről

Landau zsidó képviselő a kultuszminiszterhez intéz interpellációt, öt éve annak, hogy a kultusz törvényt megszavazták. Az 1929-es módosítás alkalmával törvénybe iktatták, hogy hat hónapon belül elkészítendő a törvény végrehajtási utasítása, ez azonban többszöri sürgetés ellenére a mai napig sem történt még meg. Emiatt a zsidó hitközségeknek nem áll módjában

A Zsidó Párt erőteljes tiltakozása a Popovici-féle állampolgársági javaslat ellen

A kormány egyszakaszos törvényjavaslat szerepel a napirenden, amely meghosszabbítja az állampolgársági listába való felvételre jelentkezés időpontját. Elsőnek Michel Landau zsidópárti beszél és pártja nevében nyilatkozatot olvas fel. A nyilatkozat megállapítja, hogy Popovici igazságügyminiszter javaslatára nem oldja meg a kérdés lényegét. Nem orvosolja az 1924. évi Marzescu-törvény hibás intézkedéseit, amelyek ellentétben állanak a békeszerződéssekkel, a párizsi egyezményekkel és a saint-germani szerződéssel. A nemzetközi közjog értelmében azok, akik az impérium-változás idején a megnagyvobodott Románia területén laktak, automatikusan el kellett volna nyerjék az állam polgár

ságát. A saintgermani és trianoni szerződés kiszélesítették ezt a jogot és módot nyújtottak az állampolgárság elnyerésére még azoknak is, akik az egyesülés pillanatában nem laktak ezeken a területeken. A Marzescu-törvény nemcsak ezt a jogkiterjesztést nem vette figyelembe, de lábbal tiporta a nemzetközi jogot az illetőséget kötötte ki, amely az ittlakáshoz kötötte az állampolgárság elnyerését — és ennek feltételül ittlakás helyett az illetőséget kötötte ki. Ez ah iba tizezreket ítelt hontalanságra és megannyi igazságtalanság forrása lett.

Nem kapja meg a sürgősséget a vasgárdista

Mihail Stelescu, a fiatal vasgárdista képviselő szólal fel ezután. Kijelenti, hogy sürgősen interpellálna akar egy kérdésben, amely este hat óra után már elveszíti aktualitását. Arról van szó, hogy az IAR repülőgépgyár hat idegennek el akarja adni 40 százalékos engedménnyel az állam mal szembeni követeléseit, hogy ilyenformán hamarabb pénzhez jusson. Immorális üzletről van szó — mondja —, amelyet sürgősen meg kell akadályozni.

Hangok a többségből: Hat óráig még ráérünk!

Stelescu kéri a rendkívüli sürgősség kimondását interpellációjára, de a kamara a kérést elveti.

Megszavazzák a kényszeregyezés módosítását

Áttérnek a napirendre és megszavazzák a kényszeregyezségi törvény módosításáról és a bírói likvidálás eltörléséről szóló törvényjavaslatnak a szenátus által módosított szövegét, ezután az állampolgársági törvényjavaslat vitája veszi kezdetét.

Tauber Richard: A szerelem melódiája
Lillian Harvey: Quick
Brigitte Helm: A kék Duna
Nagy Kató és Hans Albers: A diadalmas férfi
Hubert Marischka: Maricza grófnő
Franke Arnau: Halálra ítélem c. regénye
(Valamennyi a most megnyitó Iparkamarai Royal mozgóban)

Taxa postala
plátite in nu
No. 224.714 92

da Baron L. Po
Telefon: 9-77.
Havonta 110.
évre 600, egész
földre: Havon
félre 6, egész
detések díjazat
KELET" az
asidóság egyet
keink utányo
rás megjelölés

A Titulescu

A mi politika
ota érdekes film
A Titulescu-ü
Szövegíró nin
gép előtt impro
mondanivalókat
eselekmény órák
például a követ
Titulescu lem
ségről, mert a Va
és mert nem ér
szembeni politik
A kormány a l
Titulescu meg
való lemondását
A kormány a
felajánlotta nek
Titulescu a kü
A kormány l
álláspontra mell
Titulescu lesz
álláspontra mell
A film tovább
A színen mara
külügyminiszter
pont.
Szerepeltek me
egyezés, a népsz
még néhány stat
emlit a kronikás

Vége a stat

Gömbös Gyula
kozmetikusnak bí
A magyar civil
szegényfólot, mely
ber életbe kerül
eltűntette,
Nem lekiicsinyle
Ez a gesztus
pillanatnyilag Gö
azok szimpátiáját
meg volna arra,
viseltessenek vele
Maga az a tény
a statáriumot, jele
ismét belépett a
rába.
Nem lehet vitás
lános magyar atr
ez a rendelkezés
Nem lesz statá
szabadságok?
Munkanélküli se
lészen munkahad
Arisztid és Tasi
szülvafás kiskirály
kára, amely továb
fog tűrni, amíg
lészen.
Nem lesz statári
litarizmus, nyit
díri burkolt ellenf
Lesz mussolinid
sége nélkül, lesz
rista tömegek nélk
De azért a statá
Szomorú a magy
már annak is örül
riumot eltörlték a

Liga a polgár

Szimpatikus liga
Ugy hívják, hog
liga.
A célja az, hogy
Kinát, az osztályér
sult karhatalmi ala
zöre koha és a K
Szovjet-Kinát is be
sége, amellyel visz
pozícióját lehetne n
Ami az ideális e
liga kifogástalan e
lel fel.
A baj csak az, ho
jámbor polgárok és
kat próbálják gyóg
a polgárháborukat
keznének megszünt
Holott az okokat
távolról is többke
A kínai polgárhá

FRATERNITAS Könyv. és Lapkiadó Rt.
nyomása, Cluj-Kolozsvár, Strada Baron L.
Pop (y. Brassai u.) 10, sz. Telefon 9-17.